

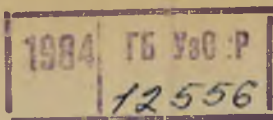
ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ

Ҳ. С. СУЛАЙМОНОВ НОМИДАГИ
ҚЎЛЕЗМАЛАР ИНСТИТУТИ

ШАРҚ КЛАССИКЛАРИ МЕРОСИДАН

ОГАҲИЙ
ШЕЪРИЯТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий
Комитетининг нашриёти
Тошкент — 1983

10

Редколлегия: Абдурахмонов Ф. А., Аҳмадхўжаев Э. Т., Жабборов Ж. Ж., Қажумов А. П., Пармузин Б. С., Шоғуломов И. Ш., Шомухамедов Ш. М.

Муҳаммад Ризо Эрниёзбек ўғли Огаҳий XIX асрда Хоразмда яшаб ижод этган атоқли адиблардандир. У ўзбек классик адабиётида талантли шоир, моҳир таржимон ва муаррих олим сифатида машҳур.

Огаҳийнинг бадиий мероси ниҳоятда бой бўлиб, «Таъвиз ул-ошиқин» девони, беш тарих китоби ва ўн тўққизта таржима асар шоир қаламига мансубдир.

Ушбу китобчага шоирнинг ҳис-туйғулари ва ижтимоий ғояларини тараннум этган ғазал, мухаммас, мустазод, рубоий, маснавий каби шеър турлари киритилган.

H 431

0-2681

Тузувчи: Фатхулла Ғанихўжаев

Муҳаррир: Ҳалима Мухторова

Такризчи: Эркин Аҳмадхўжаев

14715
70
284

ПОДР.

МУҲАММАД РИЗО ОГАҲИЙ

Муҳаммад Ризо Огаҳий XIX аср ўзбек адабиётининг йирик намояндаси ва ўша даврда Хоразмда вужудга келган адабий ҳаракатнинг илғор вакилидир. Огаҳий ўзининг юксак истеъдоди, сермаҳсул ижоди билан забардаст олим, талантли шоир, етук тарихчи, моҳир таржимон сифатида адабиётимиз тарихида алоҳида ўрин тутди.

Огаҳий 1809 йили Хоразмнинг Хива шаҳри яқинидаги Қиёт қишлоғида туғилди. У тоғаси Шермуҳаммад Мунис қўлида ўсди ва таълим олди. Бошланғич таҳсилдан сўнг мадрасада ўқиди. Навоий, Фузулий, Бедил каби Шарқ халқлари классикларининг асарларини муҳаббат билан ўрганди.

Муҳаммад Ризо отаси Эрнийезбек вафотидан сўнг оила бошлиғи бўлиб қолди. Шу туфайли у дастлаб деҳқончилик билан шуғулланди, сўнг ҳарбий хизматда бўлди. Хонликда мироблик вазифасини адо этиб келётган шоир Мунис 1829 йилда вафот этгач, унинг ўрнига Огаҳий мироб этиб тайинланди. Бу вазифа жуда масъулиятли бўлиб, сунъий суғоришга асосланган Ўлка деҳқончилигида катта аҳамиятга эга эди. Огаҳий ана шундай хизмат ишлари билан банд бўлган ҳолда, илмий-ижодий ишини ҳам давом эттирди.

Огаҳий лирик шеърларини тўплаб «Таъвиз ул-ошиқин» («Ошиқлар тумори») номи билан девон тузди. Бу девон машҳур котиблар томонидан бир неча бор қўчирилди ва чоп этилди. Юксак бадиий маҳорат билан ёзилган ижтимоий, ахлоқий ва муҳаббат мавзуидаги гўзал ғазаллар, мухаммас, мусаддас, рубоий, маснавий ва бошқа шеърлардан ташкил топган бу девонда шоир тафаккури, унинг бой ички дунёси, замонига, зулм ва

золимларга нафрати, оддий меҳнаткаш халққа муҳаббат, диний фанатизмга салбий муносабати, ҳаётга муносабати ўзининг бадий ифодасини топган.

Огаҳийнинг кўп ғазал ва бошқа тур шеърларида эл бошига тушган азоб-уқубатнинг реал, ҳазин ифодаси акс этган:

Даҳр қасриким ҳақиқатда кўҳан вайронадур,
Они ҳар ким маскан этмак истади девонадур.
Сақфида ер сарбасар андин ёғар гарди хатар,
Амниятдин йўқ асар, ваҳ не ажаб кошонадур.
Фитна афвожи онинг сокинлари қасди учун,
Тортибон анда жафо тийғин мудом айлонадур...
Кюмига етган киши тонг йўқ жаҳондин топмасанг,
Ким бу олам, Огаҳий, бир кўҳна ҳасратхонадур.

Бу мазмундор мисраларда шоир ўзи яшаган дунёни қоралайди, чуқур норозилик туйғуларини ифодалайди.

Огаҳий ижодининг ўткир найзаси дин аҳллари ва уларнинг ёлгон ақидаларига қарши қаратилган. Шоир асарларида шайхлар, зоҳидларнинг ҳийла-найранглари, риёкорликларини фош қилувчи жуда кўп мисралар бор:

Қил, эй соқий, карамким, қилди жисмим нотавон рўза,
Хумори жоми майдин айлади бағримни қон рўза.
Кўзим нури белимнинг қуввати қўймай олиб, ваҳким,
Ситам тигин чекибдур эмди айлаб қасди жон рўза.

Огаҳий ижодининг катта қисмини ишқ-муҳаббатга бағишланган интим лирика ташкил этади. Бу борада Огаҳий, шубҳасиз Навоий мактабининг энг истеъдодли шоирларидан бири сифатида кўринади. У Навоийнинг ҳаётбахш, инсон туйғуларини ғўзал ифодалаган ғазалларига ўхшатиб байтлар ёзади. Ишқ-муҳаббатга оид ғазалларида ҳам, албатта, ҳаёт, киши фазилати, нуқсонни тўғрисида бирон фикр айтилади:

Етиб васлингга бўлди барча олам шод, мен қолдим,
Даме бўлмаёй фироқинг бандидин озод, мен қолдим.
Топиб ширин сўзингдин муддаилар ком ила роҳат,
Қўруб кофир кўзингдин зулм ила бедод, мен қолдим.

Огаҳий халқ фарзанди. У кўп вақт халқ орасида бўлди. Улар аҳволидан яқиндан огоҳ бўлди. Шу боисдан ҳам кўп ғазалларида улар тилидан сўзлайди, халқни яхшилик сари етаклайди. Огаҳий шеърлятида халқчиллик, унинг ижодидаги илғор ғоявий-эстетик йўналиш қуйидаги парчада яхши акс этади:

Шукрим, эрур қадрим фақр эли аро олий,
Ахли жоҳ олида гарчи эътиборим йўк.

Огаҳий лирикасининг энг асосий хусусиятларидан бири унинг чуқур самимият ва юксак бадиийлигидир. Унинг инсон қалбининг энг нозик ва нафис туйғуларини ўшандай латофат билан баён этувчи ўйноқи, сермазмун ва оҳангдор шеърлари ҳамон халқимиз томонидан зўр муҳаббат билан ўқилиб куйланиб келмоқда.

Огаҳий ўзининг бир неча тарихий асарлари билан Ўрта Осиё тарих фанига қимматли ҳисса қўшди. У ўз устози Мунис Хоразмий томонидан бошланган «Фирдавс ул-иқбол» номли тарихий асарни давом эттирди. Бундан ташқари, Огаҳий Хоразм тарихига оид беш мустақил асар ёзди. Булар «Риёз уд-давлат» (1825—1843 йиллар тарихи), «Зубдат ут-таворих» (1843—1846 йиллар тарихи), «Жомиул-воқеоти султоний» (1846—1855 йиллар тарихи), «Гулшани давлат» (1856—1865 йиллар тарихи), «Шоҳиди иқбол» (1865—1872 йиллар тарихи) асаридир.

Огаҳий ўзининг бу тарихий асарлари билан Хоразмнинг ярим асрдан ортиқроқ даврни акс эттирувчи тарихий хроникасини яратди. Бу асарлардаги жуда кўп материаллар Хоразм хонлигининг иқтисодий ва сиёсий ҳаётини, ташқи мамлакатлар билан муносабатларини ўрганишда, аҳолининг турмуши, урф-одатларини тадқиқ этишда жуда катта аҳамиятга эгадир.

Огаҳий адабий ва тарихий асарлар яратиш билан бир қаторда шарқ халқлари адабиёти ва тарихининг қимматли намуналарини ўзбек тилига таржима қилди. Жумладан, Саъдий Шерозийнинг «Гулистон», Абдурахмон Жомийнинг «Юсуф ва Зулайхо», «Баҳористон», Ҳилолийнинг «Шоҳ ва Гадо», Низомий Ганжавийнинг «Ҳафт пайкар» асари, шунингдек фалсафий, ахлоқий-таълимий характерга эга бўлган «Қобуснома», «Зубдат ул-ҳикоят», «Мифтоҳ ут-толибин», «Ахлоқи Муҳсиний» каби асарларни ўзбек тилига таржима қилди.

Огаҳий бир қатор тарихий асарлардан «Тазкираи Муқимхоний», «Табақоти Акбаршоҳий», «Тарихи Нодирий» ва «Равзат ус-сафо»нинг айрим томларини ҳам форсчадан ўзбек тилига ағдарган. Умуман, Огаҳийнинг бадиий ва тарихий таржима асарлари йигирмага яқин. Бу фактлар Огаҳийнинг таржима адабиёти тараққиётига ҳам муҳим ҳисса қўшган ижодкор эканини кўрсатиб туради.

Огаҳий ўз ҳаётининг охириги йилларини қишлоғи Қиётда ўтказди ва 1874 йилда вафот этади.

Огаҳийнинг ҳаёти ва ижодий фаолиятини ўрганиш со-

ҳасида республикамизнинг атоқли олимлари анча ишларни амалга оширдилар. Огаҳийнинг 1958 йилда нашр этилган «Танланган асарлар» и, сўнграқ 1960 йилда нашр этилган «Таъвиз ул-ошиқин» девони ва ниҳоят 1971—1980 йилларда чоп этилган Огаҳий асарларининг олти жилдлиги огаҳийшуносликда қилинган дастлабки катта ишлардандир. Яна Огаҳийнинг адабий ва тарихий меросини ўрганиш, таҳлил этиш, уларни оммалаштириш борасида бир қатор илмий асарлар ёзилдиким, биз бу ўринда огаҳийшуносликни бошлаб берган ҳурматли олимларимиз В. И. Зоҳидов, А. П. Қаюмов, Қ. Муниров, Р. Маждий, С. Долимов, Ғ. Қаримов, Ш. Шарофиддинов (Хуршид) ва бошқа ўртоқларнинг номини алоҳида тилга олиб ўтишни лозим топамиз.

Мазкур китобча ҳам ана шу ишларнинг давоми сифатида майдонга келди. Китобдаги шеърий намуналарни тайёрлашда ЎзФА Қўлёзмалар институти фондида сақланаётган 1529 рақамли қўлёзмадан ва қисман «Таъвиз-ул-ошиқин»нинг 1960 йил нашридан фойдаланилди.

Ф. Ғанихўжаев.
филология фанлари кандидати.

ҒАЗАЛЛАР

Мунчаким, эй дил, етишти ҳажридин заҳмат санга,
Узмадинг ҳаргиз умидинг васлидин, раҳмат санга.

Ер васлин айларам дединг талаб жон борича,
Топғасен кому муродниг гар будур ҳиммат санга.

Олдинга гайратни қалқон этдинг, асло елмагай
Тири борони ҳаводисдин даме офат санга.

Сабрни қилдинг шиоринг эмди эрмастур ажаб,
Айшу ишратга бадал бўлса гаму кулфат санга.

Ишқ аро Фарҳод ила Мажнунга ҳаргиз етмади
Мунчаким етди фалакдин дард ила меҳнат санга.

Нўш этиб жоми ҳақиқат доим ўлгил тоза рух,
Ҳамсафоли нафс ўлурга бўлмасун рағбат санга.

Тангрига айлаб таваккул қил қаноатни шиор,
Икки оламда керак бўлса агар иззат санга.

Ранжлар тортиб туну кун ҳосил этсанг ганжлар,
Борчаси сандин қолиб ҳамроҳ борур ҳасрат санга.

Багринга тиш беркитиб сабр айла жўъу фоқага —
Ким ўлум яхши егандин нон чекиб миннат санга.

Борди навбат бирла оламдин бори ҳамроҳлар,
Йўл яроғин тутки эмди етгуси навбат санга.

Огаҳий, жаҳд эт мусоҳиб бўл ҳақиқат аҳлига,
Тобакай бўлгай мажоз аҳли била улфат санга.

* * *

Гар етар юз минг алам жавру жафосидин санга,
Эй кўнгул, бил яхшидур ҳижрон балосидин санга.

Жон қачон топқай ўлук жисминг масиҳ анфосидин,
Қилмаса гар чора лаъли жои физосидин санга,

Захминга бутмак эмас мумкинки марҳам ўриига
Ғамза ўқи етмагуича қоши ёсидин санга.

Ул қаро кўз боқмаса бахтинг қароси бўлмас оқ,
Бу қаро етмиш онинг кўзи қаросидин санга.

Шоми ҳажриигга саҳар йўқ етмаса то ламъаи,
Орази хуршидининг нуру зиёсидин санга.

Йўқ жунуинингга илож аҳли башардинким, бу ҳол
Воқиф ўлмиш бир пари нозу адосидин санга.

Етса гар жавру жафоси шод ўлиб қилгил қабул,
Гар умид ўлса онинг меҳру вафосидин санга.

Қасди жон ул кўзлар этмиш эмди йўқ чиқмоқ амон,
Бермайин жон ул ики золим аросидин санга.

Қаррилар ҳолига боқ лутфинг кўзидин, эй йигит,
Ким камоли ҳусн ожизлар дуосидин санга.

Чун қаро ер ости охир бўлгусидур манзилинг,
Бас не осиг гулшани олам сафосидин санга.

Огаҳий, ким топқай эрди сози назмингдин наво,
Баҳра гар йўқтур Навойнинг навосидин санга.

Ул малак симоки борча илм бўлмиш ёд анга,
Рўзу шаб дарсу сабоқ такроридур муътод анга.

Илм таҳсили сулуки ичра солик бўлғоли,
Ақл пиридин дамо-дам еткуси иршод анга.

Сарфи наҳву маитиқ ичра токи саъй этти аён,
Себувайҳ руҳи қилур таҳсину ҳам имдод анга.

Қилғоли илму калому ҳикмат ашколини ҳал,
Ҳаддин афзунроқ берибдур тангри истиъдод анга.

Насб этарга хаймаи илм этти андоқ жидду жаҳд
Ким мадад еткурдилар ақтоб ила автод анга.

Гўйё илми ладунидин топибдур баҳраким,
Ҳар каломи рамзидин ҳайратдадур устод анга.

Илм ила, ёраб, онинг қил рутбасин андоқ баланд
Ким бори олимлар ўлсун тобиу мунқод анга.

Илм андоқ ганжи нофиъдур бани одамғаким,
Кимда ул бўлса, ики олам бўлур обод анга.

Касби илм этмай киши гар қолса маҳзи жаҳл ила,
Икки олам обрўси бўлғуси барбод анга.

Олим улдурким шариятдин тажовуз қилмаса,
Гар тажовуз қилса, билгил, пешадур алҳод анга.

Илмдин бе баҳра эл ҳолини билмак истасанг,
Огаҳийнинг зор ҳолин билгил истишқод анга.

* * *

Токи бўлдум ул лаби жонбахш дилбардин жудо,
Бўлдилар жону кўнгул мен зору музтардин жудо.

Тушкали ул юздин ойру бўлмишам маҳви адам,
Зарра ул янглиғки бўлғай меҳри анвардин жудо.

Гунгу лол ўлсам не тонг ширин каломин топмайин,
Сўз дегайму тўти ўлган чоғда шаккардин жудо.

Не ажаб сарву суманға боқмасам, эй боғбон,
Ким эрурман бу кун ул сарви суманбардин жудо.

Базми васлидин на ҳосил нўши лаъли етмаса,
Жаннат аҳлиға на ҳаз гар бўлса кавсардин жудо.

Толпиниб кўнглим ета олмас муродн боғиға,
Қуйи бу қуш бўлди ғам чангида шахпардин жудо.

Етди жоним оғзинма даврон ғамидин, соқийё
Раҳм этиб бир дам лабимни қилма соғардин жудо.

Келди шахлар хизмати иксир давлатким, киши
Бўлмасин гар Хизр ҳам бўлса Скандардин жудо.

Огаҳийнинг ашқидур раҳмат саҳоби ёмғири,
Ераб, они қилма бир дам дидан тардин жудо.

* * *

Баҳор айёми бўлмиш ўйлаким боғи эрам саҳро,
Еридур сайр учун, эй гулжабин, қўйсанг қадам саҳро.

Эсиб ҳар соридин бўстонлар ичра руҳпарвар ел,
Масихо муъжизидин ҳар нафас урғуси дам саҳро.

Раёҳин узра сувлар оқибон кавсар кнби ҳар ён,
Эмас фирдавсдин файзу тароват ичра кам саҳро.

Бутуб бўстонлар ичра гул, наволар соз этиб булбул,
Кўнгулдин қилғуси ҳар важҳ бирла дафъи ғам саҳро,

Бу фасл ичра танаъум аҳлига асру муносибдур,
Мулукона тузиб мажлис ичарга жоми Жам саҳро.

Шукуфа баргидин ярмоқ сочар шохи шажар ҳар ён
Ки ансамбдур дирам базл эткали аҳли карам саҳро.

Берур жонларга роҳатлар, солур танларга қувватлар,
Маҳалдур айшу ишратлар қилурға, эй санам, саҳро.

Туну кун боғу бўстон ичра туз аҳбоб ила суҳбат,
Ки ишрат аҳлига бир неча кундур муғтанам саҳро.

Фироқ ичра дема сўз Оғаҳийга дашту саҳродин,
Ки андуҳу ғамин дафъ айламас ҳам шаҳр, ҳам саҳро.

Ошиқ ўлдинг, эй кўнгул, жонинг керакмасму санга,
Ўтга кирдинг жисми урёинг керакмасму санга.

Истабон ул юз тамошосини кўздин дам-бадам
Қои тўқарсан, чашми гирёинг керакмасму санга.

Ҳар дам эткунг орзу кофир кўзи наззорасин,
Қил ҳазарким нақди имонинг керакмасму санга.

Лутфинг этдинг хаста кўнглумдин дариг, эй шоҳи ҳусн,
Бу гадойн зору ҳайроинг керакмасму санга.

Ўзгаларга илтифотинг айладинг махсус, бу
Мустаҳқиқи лутфу ихсонинг керакмасму санга.

Сели ғамдин хонавайрои ўлдиму ёд этмадинг,
Айтким, бу хонавайронинг керакмасму санга.

Огаҳий ҳолин кўриб дойим тағофил қилгасен,
Шоири донойи давронинг керакмасму санга.

* * *

Ҳолима назар ул ой қилдиму экан оё,
Жонда доғи ҳижронин билдиму экан оё.

Эшитиб фиғонимни ҳажр шоида ногаҳ,
Ҳолима тараҳхумлар қилдиму экан оё.

Топти бу кеча кулбам субҳдек мунавварлиғ,
Очибон юзи меҳрин келдиму экан оё.

Ҳар тарафга оқмоқдин тинди кўз ёшим сели,
Марҳамат қўли бирла силдиму экан оё.

Васлиға етушкан чоғ бағрим ўлди юз пора,
Они тиғи мужғони тилдиму экан оё.

Комима етибдурман ишқ аро, мени кўзга,
Ҳусн кишварн шоҳи, илдиму экан оё.

Етди Огаҳий ул гул гулшани висолиға,
Ел киби талаб айлаб елдиму экан оё.

* * *

Олур ҳар лаҳза юз жон чашми фаттонингга салламно,
Тўқар ҳар дамда минг қон тиғи мужғонингга салламно.

Жаҳон бозорида синдурди ёқуту гуҳар қадрин,
Дурафшон нуқта бирла лаъли хандонингга салламно.

Асир айлаб камандиға паришон кўнглум этди жамъ,
Мусалсал ҳалқан зулфи паришонингга салламно.

Юзунгдин заррача партав етишгач тийра кулбамга,
Ерутди ҳажр шои меҳри рахшонингга салламно.

Сихи қадларни қумри янглиғ этди ишқида нолон,
Назокат боғида сарви хиромонингга салламно.

Агар кўрса эди Юсуф малоҳатлиғ жамолингни,
Дер эрди сидқ ила рухсори тобонингга салламно.

Лабинг ширин такаллумдин ўлукни тиргизиб, айлар,
Суханвар тўти осо шаккаристонингга салламно.

Чу ихсои нақдини сочдинг жаҳонга ганжи лутфингдин
Бори халқ ўлди банданг нақди ихсонингга салламно

Риёу ужб бирла бир сурук жоҳилни, эй зоҳид,
Мутиъу мухлис этдинг, макру дастонингга салламно.

Уриб дам гайб сирридин ҳам эткунг даъвийи имон,
Бу янглиғ куфр бирла турган имонингга салламно.

Чекарсан, Огаҳий, тун-кун ул ой жавру жафосини,
Бу қоттиғ меҳнат ичра чиқмаган жонингга салламно.

Эй шўх, кўзу қошинга олам гадо, ман ҳам гадо,
Лаъли лаби дурпошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Гоҳи қапоғинг жон олур, гоҳи қошинг яғмо солур,
Бўйла қапоғу қошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Қадду лабинг фошу ниҳон, элдин олур тобу тавон,
Ушбу ниҳону фошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Бошдин аёғинг жон эрур, жонлар санга қурбон эрур,
Жоно, аёқу бошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Ҳар неча отсанг ўқу тош, айлаб ғазаб оламга фош,
Бўлғуси ўқу тошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Жонларда фикри суратинг, кўзларда нақши қоматинг
Суратгару наққошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Ўн тўртдин ёшинг ўтуб, ҳуснинг жаҳонни ёрутуб,
Бу ҳуснинг бу ёшинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Давлат санга йўлдош эрур, лутфи худо қўлдош эрур.
Йўлдошингу қўлдошинга олам гадо, ман ҳам гадо.

Оху ёшинга, Огаҳий, раҳм этти ул хўблар шаҳи,
Таъсири оху ёшинга олам гадо, ман ҳам гадо.

* * *

Ваҳки, айлаб лутфу ихсон ёр мандин ўзгага,
Айламас зулму ситам изҳор мандин ўзгага.

Заҳри ҳажрини берур ҳар дам мангау, васлининг
Нўшини инъом этар бисёр мандин ўзгага.

Куймасун кўнглум на янглиғким қовуб ман хастани
Сухбатиға йўл берур дилдор мандин ўзгага.

Булбул осо нолам эрмас тонгки хори ҳажр уруб,
Жавр қилмас ул чаман рухсор мандин ўзгага.

Ваҳки мандин ёрни бегона айлаб, ошно
Айлади чархи ситам кирдор мандин ўзгага.

Олди жонимни ғами фурқат карам айлаб бу дам,
Берма, соқий, май бурун зинҳор мандин ўзгага.

Огаҳий, гар йиғласам тун-кун ажаб йўқ, негаким,
Манга жавру, лутф айлар ёр мандин ўзгага.

* * *

Юз очиб келгил, эй маҳваш, қуёш янглиғ хиром айлаб,
Бошимга солди савдо фурқатинг субҳимни шом айлаб.

Чу сансан ҳуси мулки шоҳиким, хоки жанобингга
Қўяр ҳар лаҳза бошин хўблар ўзни ғулом айлаб.

Бу раъно қад била гар боға кирсанг, сарв ила шамшод,
Бўлуб банда турарлар бир аёқда ихтиром айлаб.

Висолинг истай-истай жонға етдим, раҳм этиб келгил,
Мани, жоно, муродимга етурмак илтизом айлаб.

Не қаҳр эрдик бир боқмассану бир дам ҳам урмассан,
Бош олингда қўёрмай кунда юз йўли салом айлаб.

Жамолинг партавидин ийд субҳидек мунаввар қил,
Қораргон кулбам ичра меҳри анвардек мақом айлаб.

Бошимни садқа айлаб нақди жонимни қилай исор,
Агар базмимда ўлтурсанг замони нўшжом айлаб.

Не журмим борки тошларсан мани зиндоини ҳажрингга,
Висолинг базми ичра муддаини шодком айлаб.

Ўқуғил бу газалин Оғаҳий айтибдур, эй дилбар,
Ўзин зикри, лабинг шаҳди била ширин калом айлаб.

* * *

Жоним ўртанди сенинг ўтлуғ жамолингни кўруб,
Кўнглум ичра тушти ўт рухсори олингни кўруб.

Исию Маръям ие тонг сандин хижолат чексаким,
Жон топар беморлар ширин зулолингни кўруб.

Жилва қилсанг бўстони ичра қўяр олингда бош,
Ажз ила сарви сиҳи наврас ниҳолингни кўруб.

Киргуси ҳуру пари девоналиғ саҳросига,
Ишвау нозингнию, гунжу далолингни кўруб.

Шаккаристон сори тўти боқмаса эрмас ажаб,
Шаҳддек лаълинг уза жонбахш болингни кўруб.

Бўлди кўнглумда аён ишқинг ўтиднн доғлар,
Лола янглиг юзда анбарбўй холнигни кўруб.

Тоза жон топғумдурур беморлиғ ҳангомида,
Ичсам илгингдин қадаҳ базми висолингни кўруб.

Жамлик этсам дайр кўйида не тоиғ, эй иври дайр,
Соғиянурмен жоми Жам синғон сафолингни кўруб.

Оғаҳий жону жаҳон нақдин нисор айлар санга,
Руҳ афзо лаълигзу зебо жамолнигни кўруб.

• • •

Лутф айлаб, эй пайки сабо, ҳолимни султонимға айт,
Яъники жоним дардини ишқида жононимға айт.

Ҳижрон тунида заррадек бесабру ором ўлғоним,
Авжи латофатда юзи хуршиди тобонимға айт.

Шавқ ўтиға парвонадек куйган кўнгулнинг ҳолини,
Ҳар тун бошиға эврулуб шамън шабистонимға айт.

Оху фиғоним булбулу қумрини хомуш этканин,
Ул қомати сарву, юзи гул барги хандонимға айт.

Ман лол ўлуб кўрган чоғи бир сўз худ айта олмоғум,
Бори сан аҳволимни ул ошуби давронимға айт.

Иҳсони ўзга қул киби нечун манга вофир эмас,
Ииглаб бу қулнинг арзини шоҳи қадирдонимға айт.

Зиндони ғамдин Оғаҳий топғай қачон озодлиғ,
Лутф айлаб, эй пайки сабо, ҳолимни султонимға айт.

Токи тушти ишқ барқидин дили маҳзунга ўт,
Ҳар нафас оҳим шароридин тушар гардунга ўт.

Кўнглум ўтига сув урмоқ бирла таскин истаманг
Ким онинг бир учқуни солгуси юз Жайҳунга ўт

Ул пари ҳажрида ўртанди фигонимдин фалак,
Оҳидин тушса тонг эрмас кулбаи мажнунга ўт.

Телбараб ҳар ён югурдим тортиб ўтлуг нолалар,
Лолалар эрмаски тушти тоғ ила ҳомунга ўт.

Шавқ ўти базм аҳли жону кўнглини қилди кабоб,
Бода тоби урди то ул орази гулгунга ўт.

Сўз лабидин ул адо бирла чиқорким, рашкидин
Тушгусидур лаъли серобу дури макнунга ўт.

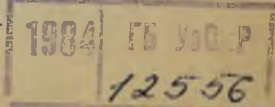
Ҳажр аро қон йиғламоқ озму эдиким, ҳар нафас
Ҷоқилур ғам кожидин ҳам дидаи пурхунга ўт.

Чархи дун ёқти ҳаводис ўтига жону дилим,
Сол мукофоти учун, ёраб, бу чархи дунга ўт.

Шеъринг ўлғай, Огаҳий, ишқ аҳлига муздин совуқ,
Дард ўтидин бўлмаса махлут агар мазмунга ўт.

Гар истар эрсанг, эй кўнгул, қилмоқ сани масрур гаиж,
Тутгил қаноат кунжини ким ул эрур мофур ганж.

Гар оқил эрсанг симу зар жамъига ғарра бўлмаким,
Ғафлат била кўб кимсани қилмишдурур мағрур ганж.

Қилма ҳавас юз ҳирс ила ганж асрамоқ афъи киби,
Коминг тўло захр айлабон жисминг қилур ранжур ганж.

Кўр шомити хиссатнию, хосияти ҳимматником,
Қорунгадур тахтуссаро, Мусога фавқи тавр ганж.

Бу шукр учун бўл, эй гани, афтодаларга дастгир
Ким давлатинг бозусини қилмиш қавию зўр ганж.

Вайрон кўнгулларни карам ганжи била обод қил,
Гар истасанг ҳақ лутфидин бўлғай санга маъмур ганж.

Кўнглунг тут оғаҳлиғ билан фосид хавотирдин амон,
Ким бўлғуси зойиғ агар ғофил эса ганжур ганж.

Гар файзи маъни истасанг дарвишлардин истагил,
Ким бўлғуси албатта вайронлар аро маҳзур ганж.

Фош этма кўнглуинг сиррини амн истасанг оламдаким,
Кўб фитнага боис бўлур гар бўлмаса мастур ганж.

Ул юз тамошоси била кўзингни равшан айлаким,
Айлар назар қилғон киши кўзига афзун нури ганж.

Беганж иззат истама оламда маҳзи фазл ила,
Ким бу замона аҳлиға бўлмишдурур манзур ганж.

Гар хушинг ўлса симу зар жамъ айламакдин қил ҳазар,
Ким тонгла бўлғай сарбасар гўрингда мору мўр ганж.

Амн истар эрсанг, Оғаҳий, фақру қаноат неша қил
Ким нақди роҳатдин қилур жоҳ аҳлини маҳжур ганж!

Не бало хуштур кишига лутф айлаб ёр субҳ,
Кирса ҳамраҳ боғ аро сайр эткали гулзор субҳ.

Гаҳ қилиб гулшани сайру, гаҳ чаманда ўлтуруб,
Гаҳ лабидин бўса инъом айласа дилдор субҳ.

Гоҳ жоми ишрат афзо қўлга олиб, қўл солиб,
Бир-бирининг бўйинига май ичсалар бисёр субҳ.

Лаҳза-лаҳза маст ўлуб чирмашсалар бир-бирига,
Гулшан ичра сарв бирла ишқи бежонвор субҳ.

Гоҳ андоқ мастликдин ойилиб, сўнгра яна,
Қилғучи май ичсалар хуршидини изҳор субҳ.

Эйки роҳат истасанг ёринг билла гул вақтида,
Чиқмоғил бир лаҳза сахни боғдин зинҳор субҳ.

Оғаҳийни ваҳки кулфат шоида қон йиғлатиб,
Қилмади зоҳир анга бу гунбази даввор субҳ.

Кўйидин ойру кўнгулга боғи ризвондин на суд,
Бўлмаса васли муяссар ҳуру гилмондин на суд.

Топмаса лаъли шаробидин агар сероблиғ,
Ташна жонимга зулоли оби ҳайвондин на суд.

Гар қуёш осо юз очиб келмаса ҳижрон аро,
Тийра бўлгон шомима хуршиди тобондин на суд.

Нутқи шахдидин жудо тўтийи табъим лол эрур,
То оига ул шахд етмай шаккаристондин на суд.

Лаълидин топмай табассум инбисотин гунчадек,
Тонг бўлгон кўнгулма гулбарги хандондин ва суд.

Гар тамошо қилмасам кўйида зебо қоматин,
Гулшани жаннат аро сарви хиромондин на суд.

Ер васли гулшанининг айшидин ком олмагон,
Ошиқи бечорага сайри гулистондин на суд.

Тийра гўр ичра бўлур чун манзил охар тийра хок,
Қасри Бахроми аро тахти Сулаймондин на суд.

Чун ўқубон ул пари қилмас амал мазмунига,
Бас санга, эй Огаҳий, тартиби девондин на суд.

* * *

Парда бирла қилмоғил хуршид рухсорингни банд,
Гар десангким айлайин бу зарраи зорингни банд.

Истабон кўрмак жамолинг тун-кун ўлмиш беқарор,
Эй пари, мажнун кўнгулга қилма дидорингни банд.

Сўз эшитиб лабларингдин тоза-тоза жон тошай,
Қилма, жоно, нуктадин лаъли шакар борингни банд.

Кўзларингким раҳм қилмай дам-бадам қоним ичар,
Айла бир тадбир ила бу икки хунхорингни банд.

Ишқ куйига чу кирдинг эмди қилма, эй кўнгул,
Ўзинга бу куй аро номус ила орингни банд.

Иўқ вафо бу боғ аро бир гулда, қилғил ноладин,
Булбули шайдо онинг шавқида минқорингни банд.

Огаҳий, дилсўз назмингни эшитса аҳли ишқ,
Бўйнига таъвиздек айларлар ашъорингни банд.

* * *

Даҳр қасриким ҳақиқатда қўҳан вайронадур,
Они ҳар ким маскан этмак истади девонадур.

Сақфида ер сарбасар ондин ёғар гарди хатар,
Амниятдин йўқ асар, ваҳ, не ажаб кошонадур.

Фитна афвожи онинг сокиилари қасди учун
Тортибон онда жафо тигин мудом айлонадур.

Онда ҳар шамъики равшан бўлгусидур кечалар,
Қоврилиб ўз ёғига бошдин аёғи ёнадур.

Шуълаи хирмон аро чурконгусидур оқибат,
Онда роҳат шамъиға ҳар жон қуши парвонадур.

Они ғафлатдин қаю қушким нишиман айлади,
Ҳайрат ашқидин анга билгилки обу донадур.

Ким онинг аҳлига бўлди ошно истаб вафо,
Тортибон турлук жафолар жонидин бегонадур.

Таркини онинг кишиким билди роҳат мужиби,
Олам аҳли ичра они онглаким фарзонадур,

Комиға еткан киши тонг йўқ жаҳондин топмасанг,
Ким бу олам, Огаҳий, бир кўҳна ҳасратхонадур.

* * *

Ҳаётим боиси ширин тилдиди бир такаллумдур,
Нишотим мужиби рангин лабидин бир табассумдур.

Ўлумдин маи гадони ишқ дарди ичра қутқорғон,
Ҳамул ҳусн аҳли шоҳи зоҳир эткан бир тараҳҳумдур.

Кўзум ёшин кўруб ҳижронда тонг йўқ келса кулбамға
Ки раҳравнинг далили кеча манзил сори анжумдур.

Ўлар ҳолатда топдим тоза жон мутриб навосидин,
Тилимда бу жиҳатдин шукри ҳақ дойим тараннумдур.

Хату холинг хаёли кирмаса кўз кўр бўлур бешак
Ки кўзнинг эътибори мужиби мужғони мардумдур.

Деса сўз муддан ҳар бобдин солма қулоқ ҳаргиз
Ки умрида онинг билгаи иши макру ташаъумдур.

На сўргунг, зоҳид, аҳволинка онинг фикрию зикри,
Такаббурдур, тафаръундур, таҳашшумдур, тааззумдур.

Танаъум аҳли бўлмоқ истасанг қил сидқ ила хизмат,
Оларким қилди хизмат сидқ ила аҳли танаъумдур.

Улусға олам ичра ҳосил этмоқ нои эмас осон
Ки боис чиққоли фирдовсдин одамға гандумдур.

Эр эрсанг тут баробар чархиинг лутфу жафосини,
Иўқ эрса дойимо элга ишинг арзи тазаллумдур.

Агарчи хушдил ўлмиш Огаҳий анвои лутфингдин,
Вале кўнглида онинг макри ҳосиддин таваҳҳумдур.

* * *

Даҳр бир майхонадурким, кулфат онинг жомидур,
Кўз ёши бирла кўнгул қони майи гулфомидур,

Ҳар кишиким онда кирди ичмак истаб жоми айш,
Неча турлук ғусса захрининг қадаҳ ошомидур.

Кимса не навъ ичкай онда амният саҳбосини,
Кўнглида дойим ҳаводис шаҳнаси авҳомидур.

Кимки роҳат нўшидин бир қатра ичти, то абад,
Жоида юз дарду меҳнат нишининг оломидур.

Фурсати айшиға мағрур ўлмаким, андоққи барқ,
Турфат ул-айни онинг оғозию аижомидур.

Умрлар гар ҳар ким онда комронлиғ айласа,
Оқибат мақсуд васли комининг нокомидур.

Бўлмагил эмин замони ҳодисоти даҳрдин,
Гар жаҳон Искандарий гар худ фалак Баҳромидур.

Чораси йўқтур ҳаводиснинг магар сабр айламак,
Ким бу иш ул дард доруи фараҳ фаржомидур.

Огаҳий, тутғил фаио кунжйинки, даҳр андуҳидин,
Фориғ ул озодаким ул гўшада оромидур.

Юзунг авжи сабоҳатда маҳи анварға ўхшайдур,
Сўзинг хони малоҳатда тузу шаккарға ўхшайдур.

Мусаффо куйинг ичра жилва қилғоч чехран олинг,
Эрам боғида очилғон гули аҳмарға ўхшайдур.

Жамолинг боғи рузвон онда лаълинг ичра ширин сўз,
Тўло ёқут соғар шарбати кавсарға ўхшайдур.

Лабингким жон физолиғда нечукким чашмаи ҳайвон,
Хатинг ул чашма узра Хизр пайғамбарға ўхшайдур.

Юзунгда печу хамлиғ кокулингнинг шакли ганж узра,
Саросар ҳалқа урғон тоблиғ аждарға ўхшайдур.

Қошинг узра ики холинг биайниҳ каъба тоқида,
Билол осо биридур ҳам бири қамбарға ўхшайдур.

Мунаввар чехранг узра кўзларинг ислом мулкида,
Таваттун айлаган қотил ики кофарға ўхшайдур.

Кўз атрофида мужгонинг улусни қатл қилмоқға,
Ҳамул қотиллар илгида итик ханжарға ўхшайдур.

Тонг эрмас, Огаҳий, аҳли жаҳон шеърингга майл этса,
Нединким ҳар сўзинг назм ичра бир гавҳарға ўхшай-
дур.

Дедим ул шўхға: ишқингда хаста жони зоримдур,
Деди: оинг давоси нўши лаъли шахди боримдур.

Дедим: тинмай чекар кўнглум дами оху фиғон, эй гул,
Деди: ул андалиби зору бесабру қароримдур.

Дедим: нури тажалли айлади кўнглум уйин равшан,
Деди: фикри шиоъи партави меҳри узоримдур.

Дедим: жоим уйин қилдинг хароб, эй хўблар шоҳи,
Деди: мулкимдур они ҳариа қилсам ихтиёримдур.

Дедим: бу кеча тушда қилмишам афлож сайрини,
Деди: таъбири тавфи дарғаҳи рифъат мадоримдур.

Дедим: ман бенавони базми васлингдин дами шод эт,
Деди: ҳамсухбат ўлмоқ сан киби мискинга оримдур.

Дедим: шахди лабингдин лутф ила бир бўса қил инъом,
Деди: бу қисмати ушшоқи соҳиб эътиборимдур.

Дедим: ҳар дам рақибингдин етар жонимга юз озор,
Деди: ман гул эрурман ул манинг теграмда хоримдур.

Дедим: ҳар дам нединдур Оғаҳийға лутфу ихсоинг,
Деди: бори гами ишқим чекарда устуворимдур.

Ёрутмас тийра шомим очса юз хуршиди анвар юз,
Ниқоби абриддин то очмаса ул моҳ пайкар юз.

Мани кўргач фиғонким парда остига юзин тортар,
Рақиб оллида лекин очар ҳар дам мукаррар юз.

Юзи ҳижронида гар ўзга юзга боқмасам тоиг йўқ
Ки таскин изтироби хотиримга бермагай ҳар юз.

Гули рухсори ишқининг гами ичра ажаб эрмас,
Хазон барги киби бўлса мани маҳзунга асфар юз.

Юзи шоми фироқим ёрутур хуршид ёрутмас,
Анго демак галатдур меҳри рахшонга баробар юз.

Юзин бир кўрмак айлаб орзу ўлмакка етмишман,
Тараҳхум айлабон кўргузмас асло ул ситамгар юз.

Сипоҳи ишқ имдоди била бўлғум тараф ёлғуз,
Ғаму андуҳи ҳижрон лашқари гар миинг эрур, гар юз.

Фано баҳрига киргач гар тиларсан гавҳари мақсуд
Ки гаввос ўлмагон одамга очмас ушбу гавҳар юз.

Юзин кўргузмак ул ой Огаҳийга ваъда айлабдур,
Магарким ахтари толиғ анго очмиш мунаввар юз.

* * *

Нозанинлардур саиға, эй сарв иоз,
Ишқбозу ишқбозу ишқбоз.

Раҳм қил ҳажринг ўти келди, базе
Жонгудозу жонгудозу жонгудоз.

Илтифотнинг айлагил аҳволима,
Чорасозу чорасозу чорасоз.

Лутф этиб ушшоқ аро қилгил мани
Сарфарозу сарфарозу сарфароз.

Муддаийлар суҳбатидин айлагил,
Иҳтирозу иҳтирозу иҳтироз.

Ишқинг ичра йўқтурур маи зордек
Покбозу покбозу покбоз.

Кўб бўлуб жавринг мани дилхастага,
Лутфинг озу лутфинг озу лутфинг оз.

Қилди ишқинг хайли сабрим мулкига
Тарктозу тарктозу тарктоз.

Ҳажр аро субҳимни қилмай шомдин
Имтиёзу имтиёзу имтиёз.

Мутрибо, созингни овозинг била
Айла созу айла созу айла соз.

Кўр ниёзин Огаҳийнинг, раҳм қил,
Қилма нозу қилма нозу қилма ноз.

* * *

Навбаҳор айёми бўлса ҳар ким айшу боғсиз,
Лоладек бир лаҳза ғамдин кўнгли эрмас доғсиз.

Кимса бўлса боғу бўстонсиз агар фасли баҳор,
Уйла нахлидурки бўлғой шоҳау яфроғсиз.

Ҳар кўнгулким боғ аро ишрат майиди шод эмас,
Машғалидурким ёруглиқ йўқтур онда ёғсиз.

Ҳар киши кошонасиқим бўлмаса боғи онинг,
Ез айёмида бир дўзах эрур учмоғсиз.

Бордурур қишдин совуқроқ суҳбатин гарм айламак,
Ез фасли ёр бирла уйда боғу-роғсиз.

Уйла сел оқизди кўздин боғ айши ишрати
Ким тошилмас рубъи маскун ичра ер бутроғсиз.

Гарчи ёрмоқсиз киши эрмас кишилиқ сониди,
Боғсиз ўлғондин аммо яхшидур ёрмоғсиз.

Улса хористон не тонг бечора булбулга ватан,
Ким жаҳон боғида ер йўқтур ҳужуми зоғсиз.

Кулбаи вайронда тонг йўк, Огаҳий, бўлса малул
Ким эмастур доғсиз кўнгли, замони боғсиз.

* * *

Эй кўнгул, одам хаёл айлаб дема нодонга сўз,
Чунки ул инсон эмас, топсанг дегил инсонга сўз.

Сўздур инсон кўнглида бир ғавҳари қийматбаҳо,
Они хор этма, дебон ҳар ҳуши йўқ ҳайвонга сўз.

Ваҳ, на янглиғ билгуси ҳайвон гуҳарнинг қадрини
Ким топар ҳаз етса ул кунжорау сомонга сўз.

Сўзни мафҳум айламак нофаҳмга мушкулдурур
Ким бўлуб сўз аҳли бағри қону ботғай қонга сўз.

Сангдил жоҳилга тонг йўқ сўз агар қилмас асар,
Чунки таъсир айламак мумкин эмас сандонга сўз.

Ҳар хасосат шеваға сўзингни зойиъ қилмоғил,
Сўз демак истар эсанг де соҳибн ихсонга сўз.

Билмаган ўз қадрини не билгуси сўз қадрини,
Ҳайфдур доно демак нодону беирфонга сўз.

Ахмақ аҳли билмагай сўз ичра ўз беҳбудини,
Ўзига қилгай зарар охир чекиб ҳазёнга сўз.

Сўз қабул уммиди бирла демагил ҳосидгаким,
Одами маъқул эта олгай қачон шайтонга сўз.

Раҳм этиб сўз ҳолига, жоҳилга они демагил
Ким бўлуб безор ондин, келгуси афгонга сўз.

Олам ичра борча ишдин қоттигу душвордур,
Оғаҳий, маъкул қилмоқ беҳаё нодонға сўз.

• • •

Нозу карашма боғининг сарви равони сизмусиз,
Ошиқи хаста жисмининг роҳати жони сизмусиз.

Қуллуғингизга фахр этар куйингиз ичра хўблар,
Кишвари ҳуси тахтининг шоҳи жаҳони сизмусиз.

Ғамза ўқини ёшурун отибон, айлаган аён,
Кўксимиз узра ҳар тараф неча ярони сизмусиз.

Ғарқан ҳайрат айлаган кўзларимизни кўзгудек,
Кўргузубон карашмау, нозу адони сизмусиз.

Зор кўнгулни бир ниҳон дарду фигонға келтурур,
Рост денгизки боиси дарди ниҳони сизмусиз.

Меҳру вафони кўргузуб ўзга улусға дам-бадам,
Бизга ҳамиша қилғучи жавру жафони сизмусиз.

Шафқату илтифотни бизга кам айлабон базе,
Ўзгага вофир айлаган лутфу атони сизмусиз.

Еткурубон рақибға васлу, нишоту айшни,
Бизга ҳавола айлаган дарду балони сизмусиз.

Ишқ ўти ичра Оғаҳий кечау кундуз ўртанур,
Ушбу ўт ичра бу сифат ўртаган они сизмусиз.

• • •

Юзининг меҳрини кўрган маҳи анварни ёд этмас,
Лабииинг шаҳдини сўрғон ети кавсарни ёд этмас.

Етиб туфроқ уза куйида бошға тошни ёстонғон,
Биҳишт ичра мулойим болишу бистарни ёд этмас.

Гули рухсорини ногаҳ тамошо айласа булбул,
Фигонлар тортибон ўтлуғ гули аҳмарни ёд этмас.

Чу иззат аҳлига роғибдурур ул хўблар шоҳи,
Тонг эрмастур агар бу бандан аҳкарни ёд этмас.

Сориг юзга ориғ ашким неча оқса эмастур суд,
Гар истиғно камолидин зару гавҳарни ёд этмас.

Агар шаҳлар боши узра аёғи туфроғи етса,
Жаҳон султонлигин тарк айлабон афсарни ёд этмас.

Фигонким, ҳар кеча нўш айлабон агёр ила соғар,
Хумор ичра агар ўлсам, мани музтарни ёд этмас.

Бурун кўб ваъда гарчи айламиш эрдн, вале эмди
Бирин ҳам ёдига солмас демай аксарни ёд этмас.

Бас эткил, Огаҳий, ўтлуғ фигонингим, сани ул ой
Нечаким ўртасанг афлож ила ахтарни ёд этмас.

Керакмас гул манга ул шўхнинг гулгун янгоқи бас,
Нетай шаҳду шакарни шарбати ширин дудоқи бас.

Нетиб сарву суман сайрига майл айлайки, ёримнинг
Тамошойи қади зебосию симин сақоқи бас.

Деманг руммон ила бодом васфин хаста кўнглумга,
Нигорим лаъли руҳафзоси-у дилкаш қапоқи бас.

Жаҳон раъноларининг суҳбатин кўнглум на қилсунким,
Анга ул дилрабонинг базми васли иштиёқи бас.

Қуёш тожин бошимга гар фалак қўйса бўюн сўнмон,
Нединким маҳвашимнинг бошима етса аёқи бас.

Боқиб икки кўзим ою қуёш шаклига итсунким,
Олорға шахсуворимнинг икки заррин чаноқи бас.

Қабул этман агар оғушини ҳур айласа жойим
Ки жоним роҳатиға ул пари пайкар қучоқи бас.

Агар ҳайвон зулолини хизр берса оғзима олмон
Ки дурди бода лутф этса манга гулчеҳра соқи бас.

Ҳавас жоми жам этмон, Оғаҳий, май нўш этар чоғда
Ки жоми жам манга ёр итлари синғон ялоқи бас.

Манга тун хилват ичра бўлди мутрибзодан мунис,
Оннингдекким хумор аҳлиға бўлғой бодан мунис.

Тараб узра тараб кўнглумга еткурди тутуб соғар,
Бўлуб гулчеҳра соқийи тараб оmodан мунис.

Не тонг андуҳу кулфат қайдидин озодлиғ топсам
Ки бўлмишдур манго бир маҳлиқо озодан мунис.

Ажаб йўқ сода кўнглум етса ҳар комигақим, бўлмиш
Анго юз лутф бирла бир нигори содан мунис.

Мурувват шаръида вожиб анису дастгир ўлмоқ,
Агар бўлса кишига бекасу афтодан мунис.

Тавозиъ кўргузуб зоҳид ие тонг уис этса ошиқға
Ки ҳайрат жойи эрмас нарға бўлмоқ модан мунис,

Тонг эрмас, Оғаҳий, файзи илоҳиға анис ўлса
Ки ул бордур насаб ичра буродарзодан Мунис.

* * *

Боғ ичра қадам эй гул, қўйғилки баҳор ўлмиш,
Боғ аҳли тилаб васлинг бесабру қарор ўлмиш.

Тирноғи била йиртиб гул синасини сансиз
Кўрким тани сартосар хунобу фиғор ўлмиш.

Урён таи ила буқим елдим қилур афғон сарв,
Қаддинг гамға тузмай девона шнор ўлмиш.

Ҳолида паришонлиғ сунбулнинг эрур, баским
Гисуйи паришонинг савдосида зор ўлмиш.

Боши қуйи-у қад ҳам наргис сори боқғилким,
Саҳбойи нигоҳингни торторға хумор ўлмиш.

Ер узра тўшаб насрин яфроғларини ҳар ён,
Ўпмоқға кафи пойнинг йўлингда губор ўлмиш.

Ишқинг гамида тун-қун фарёду фиғон тортиб,
Ҳам булбулу, ҳам қумри маҳзуну назор ўлмиш.

Ман зор ила бўлмоқдин ор айлама бўстонда
Ким субҳу масо гулнинг ҳамсуҳбати хор ўлмиш.

Боғ ичра хиром айлаб кел, Отаҳийни шод эт
Ким боғ аро ул сансиз юз гамға дучор ўлмиш.

* * *

Хўблардин орзу меҳру вафо қилмоқ ғалат,
Ул вафосизларға ўзни мубтало қилмоқ ғалат.

Гар жафо таркига ваъда қилсалар, олдонимағил,
Ким олардин бир нафас тарки жафо қилмоқ ғалат.

Айласанг юз жон фидо бир айламаслар илтифот,
Ул ситамғарларга нақди жон фидо қилмоқ ғалат.

Одату ойинларидур айламак жавру жафо,
Орзу ул хайлдин лутфу ато қилмоқ ғалат.

Дардманд ўлгон киши кирпичларининг нишидин,
Лаблари иўшидин уммиди даво қилмоқ ғалат.

Ошнолардин тиларлар дойимо бегоналиғ,
Ўзин ул бегоналарға ошно қилмоқ ғалат.

Ўқ киби қоматларин чекмак тилаб оғуш аро,
Шавқ бозуси кучидин қадни ё қилмоқ ғалат.

Кўкка чиқсанг ҳам қуёшдек тушкосан ер остиға,
Иззу жоҳи даҳрдин кибру ҳаво қилмоқ ғалат.

Оғаҳий, назм ила сўзким назм аро фазл аҳлига,
Сан киби зоҳир каломи жонфизо қилмоқ ғалат.

* * *

Юзунгни кўргали бўлмиш манга зулфи дуто моний,
Нечукким истаганга ганж бўлғай аждаҳо моний.

Узоринг меҳридин гар муддаи бебаҳрадур, лекин,
Ки шабпар очқоли кўз бўлғуси нури зиё моний.

Такаллумга тил очмассан мани кўргон чоғи, билмои,
Ғазаб монийму эркан, йўқ эса шарму ҳаё моний.

Тонг эрмас гарди роҳинг кўзга етгач тўхтаса ашким
Ки кўз ёши оқарга бўлғусидур тўтиё моний.

Оёқингға юзим суртуб тиларман обрў топмоқ,
Бошинг ҳаққи, замоне бўлмоғил, эй маҳлиқо, моний.

Келай деб ваъда қилдинг, келмадинг ушбу гадойингга,
Ким ўлди билмадим, эй хўблар шоҳи, санга моний.

Рақибинг моний ўлмиш ком олурға жоми васлингдин,
Анго ҳам еткали мақсудига бўлсун худо моний.

Насибимдур азалда ишқ аро расволиғ, эй носих,
Бу иш ичра худо ҳаққи учун бўлма манга моний.

Неча кўб бўлса журминг авфу раҳматдин умид узма,
Эмас баҳри карам мавжига хошоку хато моний.

Агар қилсанг ибодат сидқи дил бирла қил, эй зоҳид,
Ки мақсадға етарга бўлғуси реву риё моний.

Фаноу фақр сори Огаҳийнинг кўнгли мойилдур,
Илоҳи, нафси шайтон макрини қилма анга моний.

Эй жабининг чинидин кўнглум саросар тоблиғ,
Ҳалқаи зулфинг била жон бўйнидур қуллоблиғ.

Қаҳри шиддат тавру тарзина бериб ҳар дам ривож,
Меҳру шафқат расмига еткурмагил ноёблиғ.

Мулки дунёким улусға мазраи уқбо дурур,
Оқизиб ихсон сувин бергил анга сероблиғ.

Оҳким, аҳли замон олида одам улдурур,
Ким эса ҳайвон киби нодону, хурду хоблиғ.

Касби жаҳл эт, эй кўнгул, ушбу бурудатгоҳ аро,
Истасангким жисминг ўлғой киш ила санжоблиғ.

Истагай олмоқ гадо илгида кўрса бир дирам,
Кимки Қорундек эса минг ганжи зарри ноблиғ.

Юз жаҳон мулкига тўймас аҳли давлатнинг бири,
Ваҳ, нечук фақр аҳли бўлсун мулк ила асбоблиғ.

Ер юзида, Огаҳий, чун йўқ санга бир кулча ер,
Борча умрингда на ҳосил айласанг мироблиғ.

Мани бедил санго то бўлмишам, эй дилрабо, ошиқ,
Бори ушшоқ аро йўқтур маингдек бенаво ошиқ.

Не тояг гулшанда гул чок этса ҳар ён кўксини улким,
Сангадур неча дарду ғамға бўлгон мубтало ошиқ.

Туну кун нега тинмай эрулул тегрангда ою кун,
Агар эрмас эса ул икки саргардон саиго ошиқ.

Жамолинг жилвасиким тоғ жисмидин олур тоқат,
Киши одам эмас гар бўлмаса кўргач анго ошиқ.

Сақоҳум, раббуҳум, саҳбойи нобидур лабинг шаҳди,
Хумори дардиға ондин умид айлар даво ошиқ.

Агар минг жавр қилсанг дарди ишқинг таркин
этмонким,
Бўлул шавқи фузунроқ нечаким чекса жафо ошиқ.

Қилурман етса сандин ҳар жафоу жавр юз-минг шукр
Ки қилмоқдур шикоят ёр жавридин хато ошиқ.

Агар жавр эт, вагар ихсон на қилсанг комим улдурким
Ризойи ёрсиз ҳеч ишни қилмас муддао ошиқ.

Қилур фош Огаҳий дарду ғамин мақсуди улдурким,
Санго ҳар нафспарвар бўлмағай оламда то ошиқ.

Куйса олам бўлма ҳайрон, ўтлуғ афғонимға боқ,
Ўтлуғ афғоним таажжуб қилма, жононимға боқ,

Қумрии маҳзун киби ҳар кеча нолам мадини,
Манъ қилма жилваи сарви хиромонимға боқ.

Заъфаронзор ичра симоб оқғонин гар кўрмасанг,
Ҳар тараф сарнғ юзимда ашки галтонимға боқ.

Печутобим айб қилма ўтға тушқан қил киби,
Нотавон кўнглумда ўтлуг доғи ҳижронимға боқ.

Ҳайрат этма гар бало тўфони тутса даҳрни,
Сели ғамға манбаъ ўлғон чашми гирёнимға боқ.

Қасд айлар дам-бадам ранжу, фироқу, дарди ишқ,
Чиқмағон мунча азоб ичра қотиг жонимға боқ.

Дема кўнглингдек недин ул куй тавфин қилмоғунг,
Иўлида туфроқ бўлғон жисми вайронимға боқ.

Қуллари ичра бузуқ ҳолимни мандин, эй рафиқ,
Қилма истифсору, истиғнойи султонимға боқ.

Огаҳий ҳолини гар ишқ ичра билмак истасанг,
Чашми ибрат бирла дард анғиз девонимға боқ.

* * *

Ҳуснунг қуёши туғмиш, эй маҳлиқо, муборак,
Жумла жаҳонға солмиш нуру зиё муборак.

Фаррух юзинг латофат бўстониинг гулидур,
Тоза очилмиш, аммо сартобало муборак.

Икки қошинг камолу иқбол авжи узра,
Икки ҳилолдулким қилмиш худо муборак.

Қаддинг ниҳоли наврас боғи саодат ичра,
Ушбу ниҳол, ёраб, бўлсун санго муборак.

Ийд оқшомида гулдек нозик танинға кийган,
Зардор тугма бирла рангин қабо муборак.

Киргузма суҳбатингга ҳаргиз рақибинким,
Ул шумнинг қудуми бор асру номуборак.

Меҳру вафо манга, эй ҳусн аҳли шоҳи, қилдинг
Бўлсун илоҳи ушбу меҳру вафо муборак.

Тоқим маиға қулум деб қилдинг хитоб, юз шукр,
Ким бу қарамдин ўлди толи манго муборак.

Тун-қуи дуом ўлубдур нқбол ила камолинг,
Ўмидим улки бўлғой ушбу дуо муборак.

Маи баидаи муҳаққар, сан шоҳи лутф густар,
Мандин дуо муносиб, саидин ато муборак.

Олдингга ҳариа келса рози анго бўл, эй дил,
Ким бу равишни тутмиш аҳли ризо муборак.

Гар бўлса авфу раҳмат аҳли гунаҳға маҳсус,
Эй баидаи гунаҳқор, журму хато муборак.

Мақсуди Оғаҳийнинг жои берса қуллуқингда,
Бу мақсадини, ёраб, қилгил анга муборак.

Солди ўт кўнглума ўғрин боқишинг,
Олди жонимни қараб қош қоқишинг.

Қолмағой кул бўлмайин бору йўқим,
Гар бу эрса ишва ўтин ёқишинг.

То абад йўқтур халосим гар будур,
Бўйиума ишқинг камаидин тоқишинг.

Тиғи мужгонинг етурди жонға захм,
Дуржи лабдин қони марҳам ёқишинг.

Хирмани умрим куёр андоқки абр,
Гар бу эса қаҳр барқин чоқишинг.

Жавринг айёмин дегунг ошиққа ёз,
Гар будур ёзинг нечук оё қишинг.

Гам чекарда битмади ёлғуз ишим,
Дўстлар, ушбу ишимга боқишинг.

Ер юзин тўфон олур, эй кўз ёши,
Тинмайин бир дам бу эрса оқишинг.

Юз назарга ўзга гар қониъ эмас,
Огаҳийга басдурур бир боқишинг.

Рўза олмишдур иликдин ихтиёримни менинг,
Қўймомишдур заррача сабру қароримни менинг.

Ақлу ҳушимни қилиб маъдум мафқудул асар,
Юз шиканж ичра солур жони назоримни менинг.

Ҳеч бир аъзода қувват қўймайин тебрангудек,
Йиқти туфроқ узра жисми раъшадоримни менинг.

Тоғдек бошим оғир айлаб, қулоқим кар қилиб,
Айлади бенур чашми ашкборимни менинг.

Гаҳ солиб жонимга таб, гоҳи бериб жисмимга тоб,
Айлади иобуд тамкину виқоримни менинг.

Рўзау дай шиддати ҳар соридин айлаб ҳужум,
Қилдилар торожу ғорат йўқу боримни менинг.

Борча бир ёну, бу бир ёнким хумори жоми май,
Ожиз этмиш ман киби зебо нигоримни менинг.

Соқиё, айлаб тараҳҳумлар мани махмурга,
Лаббалаб соғар тутуб рафъ эт хуморимни менинг.

Жоми рангин бирла бергил чойи қандди дам-бадам,
Ким риёзат шиддати кести мадоримни менинг.

Гар сўзим берабт бўлса, Огаҳий, айб этмаким,
Рўза олмишдур иликдин ихтиёримни менинг.

* * *

Кўнглум ғамин, эй дўстларим, ёрима айтинг,
Жоним аламин лаъли шакарборима айтинг.

Шоядки тараҳҳум қилибон кулбама келгай,
Ҳолимни паризоди вафодорима айтинг.

Истаб ниғаҳи гўшаи чашмин топа олмай,
Беморлиғим кўзлари беморима айтинг.

Мужғони хаёли била ҳар лаҳзада минг ўқ,
Сончилғонини бу тани афғорима айтинг.

Озорига кўнглум чидамай, эмди ўлумга,
Рози эрур ул шўҳи дилозорима айтинг.

Келсун доғи қатл айласуну, қонима қонсун.
Қотилвашу, ошиққушу, хунхорима айтинг.

Огаҳийни ўлтурсуну, ё комини берсун,
Зинҳор бориб ёри жафокорима айтинг.

Рўза айлаб мани баси далтанг,
Бошим оғир, аёқим этти ланг.

Қочуруб кун-бакуи кўзимдин нур,
Учуруб дам-бадам юзимдин ранг.

Бузубон ҳайъату сиёқимни,
Тоб берди танимга ўйлаки чанг.

Расми ноаҳллиқ қилиб зоҳир,
Шишайи ишратимга урди санг.

Айш базми майи хумори била,
Тилим алкан, қулоқим этти гаранг.

Чошибон ақлим ўлмишам мабҳут,
Маҳв ўлуб фаҳму, донишу, фарҳанг.

Кўтара олмоғум қапоғимни,
Кишидекким ҳамиша чеккай банг.

Не баданда мажол этарга шитоб,
Не кўнгулда хаёл этарга даранг,

Эмди, эй дўстлар, умид этманг,
Мандин осори ҳушу, ному, нанг.

Эмас эрди бурунги ранжим оз,
Қилмиши устига рўза ҳам оҳанг.

Огаҳий, билма рўзадин ёлғуз
Қарилнғ ҳам сани қилибдур танг.

Қистурубдурму боши атрофига жонона гул,
Е магар рухсори шамъига эрур нарвона гул.

Не учун юз чок қилмишдур яқосин, эй пари,
Гул юзинг кўргач агар бўлмайдурур девона гул.

Жисми сартосар ёниб ўтлуғ узоринг тобидин,
Садқа айлар бошинга ўзини ёна-ёна гул.

То тамошойн жамолинг нашъасидин олди ком,
Сурх рўлиғ бирла айлар хандаи мастона гул.

Гулшан ўлди гул юзинг васлидин элга шонаси,
Билмадим топғой қачон бизнинг бузуқ қошона гул.

Тут гаимат неча кун айшу тараб айёмини
Ким на булбул қолғуси бу бог аро, жоно, на гул.

Дема шабнам бог ароким бевафолнғ дардидин,
Сочғусидур ҳар саҳар ашкани дона-дона гул.

Ер ила ҳамсуҳбат ўлсанг, гул кетурма базм аро,
Ким бу хилват ичрадур иомахраму бегона гул.

Келмаса кулбангга ёринг, Огаҳий, йўқтур ажаб
Ким қачон қилғуси булбул ошёнин хона гул.

Эй гўзал, баҳор бўлмиш азми сайри саҳро қил,
Ҳар сори гулистонлар гулларин тамошо қил.

Уйда ўлтуруб табъинг гар мукаддар ўлмишдур,
Сайр сайқалидин ул кўзгуни мужалло қил.

Жилвагар бўлуб ҳар ён, очибон гули ҳуснунг,
Файз ила чаманларни боғи жаннат осо қил.

Сансиз гулистонда андалиб эрур хомуш,
Гул юзинг очиб они субҳу шом гўё қил.

Гул тани эрур ҳажринг ханжари била юз чок,
Марҳами висолингдин захмиға мудово қил.

Хандаи лабинг истаб таигдил эрур ғунча,
Очғоли онинг кўнглин бир табассум ифшо қил.

Истабон назар сандин хира чашм эрур наргис,
Бир нигоҳ ила онинг кўзларини бийно қил.

Жамъ этарга сунбулниг хотири паришонни,
Гул киби юзунг узра кокулиг мутарро қил.

Сайр аро пари ёнглиг қаддинга бериб жилва,
Сарв ила санавбарни беқарору шайдо қил.

Хуш сафо гулистонлар ичра ўлтуруб гоҳ-гоҳ,
Илкинга олиб соғар майли иўши саҳбо қил.

Ушбу сайр аро айлаб Оғаҳийни ҳамроҳинг,
Борча аҳли ишқ ичра рутбасини воло қил.

* * *

Шароби хусн қилмиш гул юзини гулгун, эй булбул,
Муносиб вақт эрур мастона қилсанг ғулғул, эй булбул.

Чамаи лабрез файз ўлса не тонг дилкаш унингдинким,
Қизор базму тараб гар қилса мино қул-қул, эй булбул.

Тўла шабнам эмас гул соқийи даврон санга тутмиш,
Тараб саҳбосидини боғ ичра жоми мул-мул, эй булбул.

Зафар гам хайлига топсанг эрмаским, санго букун
Тикандур зулфиқору, шохи гулдур дулдул, эй булбул.

Ғаимат бир-бирининг суҳбатин тутмоқ муносибдур,
Ки не гул қолғуси бу боғ аро, не булбул, эй булбул.

Хамуш ўлким бу саҳро қушлари олида хушпокдур
Навойн дилкушойингдин садойи чулчул, эй булбул.

Наво мастона чекса, Оғаҳий, сандек ажаб эрмас
Ки ёрининг юзи май тобидиндур гулгун, эй булбул.

Гул юзингни токи кўрди, эй пари рухсора, гул,
Жайбини девоалардек айлади юз пора гул.

Боғ аро келди яна еткач баҳори мақдаминг,
Умрлар ҳажринг хазонидин эди овора гул.

Гулда рангу барг эмаским тиғи ишқинг захмидин
Бўлди бошдин то аёқ яклахт қонлиғ ёра гул.

Гул бошиға соя сол, эй ҳусн шоҳиким, санго
Бир паришон ҳол бўлгон бандан бечора гул.

Зар аёқингга сочиб, ҳар баргидин бир тил очиб,
Илгинг ўпмоқни тилар ёлборау ёлбора гул.

Маи ўна олмон аёқинг, гул ўпар илгинг мудом,
Билмайин ҳайратдадурман ким экан не кора гул.

Куйинга борсам яқом чок айлабон манъ этмаким,
Гулшани васлинг аро ер тутти бора, бора гул.

Чунки сан сайр айладинг, бўлди қудуминг юмнидин,
Чархи воло гулситону, собиту, сайёра гул.

Огаҳийнинг зор кўнглин васл аро шод айлаким,
Булбулн гамгингадур гулшан аро гамхора гул.

* * *

Юзунгни боғ аро кўрдим, гулн аҳмар хаёл этдим,
Лабингни базм аро сўрдим, тунук шакжар хаёл этдим.

Тамошо айлабон пайваста қошинг бирла рухсоринг,
Тугубдур қавс буржидин маҳи анвар хаёл этдим.

Ҳаёт афзо лабинг узра хати жон парваринг кўргач,
Масиҳо бирла ҳамдам Хизр пайғамбар хаёл этдим.

Зарофат бирла сўз айтур чоғи базм ичра тор оғзинг
Очилмишдур сочарға ҳукқан гавҳар хаёл этдим.

Дурахшон гавҳар осилғон кўруб юз узра бошингдин,
Қирон эткан қуёш бирла мунир ахтар хаёл этдим.

Кўруб тавру ясоқингни паривашлар сафи ичра,
Сани шоҳу оларни чокару лапкар хаёл этдим.

Не шаҳким гамза тигин тортибон борча кўнгул мулкин
Мусаххар қилголи азм эткан Искандар хаёл этдим.

Жанобинг тошу туфроқини ёстонсам, тонг эрмаским,
Оларни ман мулойим болишу бистар хаёл этдим.

Қилибсан Огаҳий ташбиҳ ул ой рухсорини кунга,
Ғалат эркан сани ман асру донишвор хаёл этдим.

* * *

Етиб васлингға бўлди барча олам шод, ман қолдим,
Дами бўлмай фироқинг бандидин озод ман қолдим.

Тоғиб ширин сўзингдин муддаилар ком ила роҳат,
Кўруб кофир кўзингдин зулм ила бедод, ман қолдим.

Тузуб эл гулшани базминг аро ишрат навосини,
Чекиб гам маҳбасида нолау фарёд ман қолдим.

Ҳама ишқ аҳли топти комини васлинг шаробидин,
Ичарга захри ҳажрингни бўлуб муътод ман қолдим.

Фигонким, баҳра олиб ўзгалар таълим лутфингдин,
Маншат илми ичра бўлдилар устод, ман қолдим.

Ҳама мақсад арусин ақд этиб, ком айлади ҳосил,
Вале юз саъй этиб бўлмай энго домод, ман қолдим.

Эшиткил додим, эй хўблар шаҳиким, илтифотингдин
Бори эл истаганча олди комин, дод, ман қолдим.

Ҳама олиб июнат мазраъидин дона юз хирман,
Вале сомони умримни бериб барбод, ман қолдим.

Қилиб аҳли қабул имдод лутфингдин бино юз қаср,
Валекин айлай олмай бир катак бунёд, ман қолдим.

Карамдин туз бузук ҳолимниким, меъмори лутфингдин,
Ҳама обод бўлди, бўлмайин обод ман қолдим.

Тонг эрмас изтиробим Огаҳийким, ўзга қуллардек
Қаригон чоғда ғамдин бўлмайин озод, ман қолдим.

Дўстлар, бу кун ажаб бир сарв қомат кўрмишам,
Сурати бошдин аёқ ғарқи латофат кўрмишам.

Офтоб осо мунаввар талъати фархундасин
Оламоро ахтари авжи саодат кўрмишам.

Юзларининг шаклини англаб гули гулзори лутф,
Кўзларининг суратин айни июнат кўрмишам.

Жон физо ширин лабини топмишам оби ҳаёт,
Рухларвар нуқтасин дурри зарофат кўрмишам.

Қочса ҳушим тонг эмас кўргач қиёми қоматин
Ким, мани ҳайрон они қойим қиёмат кўрмишам.

Тургонин базм ичра илгин қовшуруб одоб била,
Беқарору музтариб кўнглумға роҳат кўрмишам.

Жон кибн нозик белида фўтаи зар остида
Беш қабзи тийғини жонимға офат кўрмишам.

Билгуси ҳар муддао хотир аро қилғоч хутур,
Табъиға махсус онинг фаҳму фаросат кўрмишам.

Кўрмадим монанд анго чобуклик ичра нечаким,
Дилраболар жилвасин беҳадду гоят кўрмишам.

Билмадим ҳолим не ерга ойд ўлғой оқибат
Ким ўзим шавқида кўб бесабру тоқат кўрмишам.

Оғаҳий, эмди манга ўлмакдин ўзга чора йўқ
Ким букун жонимда дардин бениҳоят кўрмишам.

. . .

Менинг мақсудим улдурким санинг бошингдин
айлансам,
Оёқингга бўлуб садқа, кўзу қошингдин айлансам.

Чу сен келдинг кичик ёшинг била ҳолимни сўрмоқға,
Керакдур ман қари бандаиғ кичик ёшингдин айлансам.

Сўруб ҳолимни лаълингдин гуҳар сочтинг муносибдур
Бериб жон жавҳарин лаъли гуҳар пошингдин айлансам.

Букун бир шўх ила йўлдош ўлуб келдинг, эрур лозим
Санга ман садқа бўлсам доғи йўлдошингдин айлансам.

Ики зулфинг тушубдур чирмашиб ўтлуг юзинг узра,
Ениб жоним не тонг ул икки чирмошингдин айлансам.

Итим деб шўхликлар кўргузуб, отдинг манга бир тош,
Ажаб йўқ ит киби сачраб туриб тошингдин айлансам.

Азал наққоши нақшинг булажаб чекмиш, ажаб эрмас,
Тамошо айлабон нақшингни, наққошингдин айлансам.

Боқиб кўз остидин пинҳону фош этдинг тағофиллар,
Ниҳонингга не тонг бўлсам фидо, фошингдин айлансам.

Қилиб раҳм Огаҳий кўз ёшига келди ҳамул ёшинг,
Бу ёшингдин не тонг эврулсам, ул ёшингдин айлансам.

Қўюнг, йиғлайки ушбу кун севар ёримдин айрилдим,
Мурувватлиғ, муҳаббатлиғ вафодоримдин айрилдим.

Баҳори васл аро бир андалиби хуш наво эрдим,
Етиб ҳижрон хазони, тоза гулзоримдин айрилдим.

Ҳазин кўнглумни кимга боғлайин, ваҳ эмдиким, бу кун
Фалак зулм айлабон хушхўй дилдоримдин айрилдим.

Ғаму дардимға чора кимдин истайкин, мани маҳзун
Муину, мушфику дилжўй ғамхоримдин айрилдим.

Ажаб йўқ ним бисмил қуш мисиллик изтиробимким,
Ҳумо парвозу, маъни сайд шунқоримдин айрилдим.

Жаҳон бозорида қадрим матои гар эса косид,
Тонг эрмаским, муҳаббатли харидоримдин айрилдим.

Қарилиғ чоғида қувват кетиб, афтода бўлгонда
Жувон давлат, фалак қудрат мададкоримдин айрилдим.

Ниҳон розим тонг эрмас эмди бўлса элга зоҳирким,
Анису маҳрам ўлгон соҳиб асроримдин айрилдим.

Мани мотам тунида Огаҳийдек ёлғуз, эй аҳбоб,
Қўюнг, йиғлайки ушбу кун севар ёримдин айрилдим.

Хароб ўлсун, илоҳи, гунбази даввор чархи дун
Ки, дойим даври каждур, таври шуму, ҳайъати вожун.

Онинг кажравлиги таъсиридан дур, бу жаҳон ичра,
Жафо аҳли ҳамиша хурраму аҳли вафо маҳзун.

Бировким топса ёдек тийнати кажлик била тахмир,
Бўлур коми ўқи дойим мурод оmoжиға мақрун.

Бировким бўлса сидқу ростлиғ ичра алиф янглиғ,
Қади бори миҳан остида бўлғай ул сифатким нун.

Бировким бўлса хиссат пешаси ҳукмин суруб элга,
Жаҳон амволини йиғиар уйига ўйлаким Қорун.

Бировким аҳли ҳиммат бўлса ғам кунжин мақом айлаб,
Ҳамиша фақру фоқа меҳнатидандур юзи олтун.

Бировким оғзидин чиқғай дамодам фақш ила дашном,
Эрур маскан анга айвони олий қасри гуно-гун.

Бировким тоза мазмун байт фикр айлаб қолиб тузда,
Йиқуқ вайронада ёлғуз, боғридур юз ваҳм бирла хун.

Бировким сочса ғар эл қасдиға бугзу ҳасад захрин,
Бўлур кун-кундин онинг умри бирла давлати афзун.

Бировким берса ғар амвотға ҳар нуқтаси юз жон,
Улуб ҳасрат била бўлғой адам туфроғида мадфун

Фано қасриға еткур. Оғаҳий, жаҳд айлабон ўзни,
Агар истар эсанг бўлмоқ жаҳон андуҳидин маъмун.

Бу кун, эй дўстлар, ҳолим хароб ўлгонга йиғларман,
Кн, яъни дарду доғим беҳисоб ўлгонга йиғларман.

Бориб аҳбоб бир-бир, ман қолиб бир гўшада ёлғуз,
Ишим маҳбус қушдек изтироб ўлгонга йиғларман.

Боқиб атрофга бир ҳамдам ўлгудек киши топмай,
Таҳассур ўтиға бағрим кабоб ўлгонга йиғларман.

Етиб бир гўшада танҳо, ботиб ғам ичра сартопо,
Малолат ашкидин чашмим пуроб ўлғонга йиғларман.

Кўруб ҳолим жабинида малолу кулфат осорин,
Қилиб нафрат иш элга ижтиноб ўлғонга йиғларман.

Тамугдек тийра кулбам ичра кўргач шум шаклимни,
Улусга қочқоли мандин шитоб ўлғонга йиғларман.

Қарилиғ заъфию бекаслигим дарду балосидин,
Ишим чекмак кеча-кундуз азоб ўлғонга йиғларман.

Бу водида бўлуб дарё талаб бир қатра сув тошмай,
Насибим оқибат муҳлик сароб ўлғонга йиғларман.

Ўтиб авқоти умрим фикри фосид бирла сартосар,
Ҳануз ул ишга манда иртиқоб ўлғонга йиғларман.

Адо қилмай ҳузури дил била бир кун намозимни,
Сазовори уқуботу итоб ўлғонга йиғларман.

Сўз ичра Оғаҳий булбулдек айлаб хуш адолиғлар,
Маконим чуғздек дойим хароб ўлғонга йиғларман.

Илоҳи ҳар кунинг навруз бўлсун,
Ҳамиша толининг феруз бўлсун.

Бўлуб айёми наврўзунг муборак,
Замиринг инбисот андуз бўлсун.

Қилиб партав фиканлик айни адлинг,
Қуёш осо жаҳон афруз бўлсун.

Санго дойим бўлуб давлат қуши ром,
Шикор андозу даст омуз бўлсун.

Адув ваҳшиларини сайд этарга
Ўқу тиғинг уқобу юз бўлсун.

Кишиким истаса саркашлиг этмак,
Боши йўлингда онинг туз бўлсун.

Тараб меҳри ҳамиша пок кўнглунг,
Сипеҳри авжида маркуз бўлсун.

Тарабгоҳинг аро ҳайёти гардун,
Канизу золи хилъатдўз бўлсун.

Кўруб лутфингни ҳар тун Огаҳийнинг
Насиби ишрати наврўз бўлсун.

Кел, эй чобуксуворимким, баса зору низорингман,
Бошимни кўкка еткурким йўлинг узра губорингман.

Эрурман ғам уқоби чангида гарчи баса лоғар,
Валекин шоҳбози лутфинга лойиқ шикорингман.

Тамошо ҳусну дийдорингни қилмоқ орзу айлаб,
Ҳамиша ним бисмил қуш мисиллик беқарорингман.

Қуёш ёнглиғ келиб нури жамолингдин ёрутгилким,
Қарарди кўзларим тортиб йўлингда интизорингман.

Улар ҳолатга етмишман ғамингдин, кел бошим узра,
Ки жоним нақдини айлай қудумингга нисорингман.

Мани ишқ аҳли ичра илтифотингдин азиз эткил,
Ки ман ул хайл аро кўб муддат ўлмишдурки хорингман.

Тараҳҳум айлабон васлинг мулоийм марҳамин еткур,
Ки ҳижрон тиғи бирла сина чоку дил фигорингман.

Чу сан юз ваъдалар айлаб вафо бирига қилмассан,
Вале ман юз жафо тортиб вафода устуворингман.

Не тонг назм ичра нозик табъ эсамким, Огаҳий ёнглиг,
Белингнинг фикри бирла шоири диққат шиорингман.

Эй париваш, очма юз ишқ аҳли шайдоланмасун,
Мандин ўзга ҳеч ким ишқингда расволанмасун.

Юз жаҳон савдоси турранг иқдиди музмардурур,
Воқиф ўл оҳим ели бирла мутарроланмасун.

Айлагил қаддинг ниҳолин жилвагар боғ ичраким,
Сарв раъноланмасун, шамшод зеболанмасун.

Лаъли хандон бирла гулшан сайрин эт ҳар субҳким,
Ғунчалар кўнгли очилмоқға тақозоланмасун.

Наргис олида ёшурғил юзниким, ул оч кўз,
Ком олурга хони ҳуснунгдин таманноланмасун.

Гаҳ-гаҳи кўргуз қуёшқа чеҳраким, ул хира сар
Билсун ўз ҳаддинию ҳусн ичра даъволанмасун.

Очма дидоринг рақиб оллидаким, ул бад назар
Пок рухсоринг сори боқиб тамошоланмасун.

Кирпигинг жон қасди айлар қошинг имоси била,
Ераб, андоқ ўқ мунингдек ё била ёланмасун.

Истасанг зоҳид бақойи жовидони ўзлугунг,
Айла фоний ўйлаким то ҳашр пайдоланмасун.

Маст жоми кибр ўлуб ҳаргиз ўзиин билмагай,
Нотавон аблаҳ топиб давлат тавоноланмасун.

Бу чаманинг рангу бўйида бақо йўқ, эй сабо,
Айтгил гулларгаким, кўб зебу ороланмасун.

Булбули шўридаларга доғи мендин арз қил
Ким вафо гулдин тилаб беҳуда гавғоланмасун.

Огаҳий, қилгил онингдек назм аро гўё тилинг
Ким тили назм аҳлининг сўз дерга гўёланмасун.

Юзунг очким қуёш садқанг бўлуб бошингдин айлансун
Янги ой юз тавозинъ кўргузуб қошингдин айлансун.

Агарчи лаълу ёқут эл замирига муфаррихдур,
Ҳаёт афзо ики лаъли гуҳар пошингдин айлансун.

Тану жоним ҳадаф айлаб, ўқу тош отсанг, эй чобук,
Бири ўқингдин эврулсун, бири тошингдин айлансун.

Рақибинг гар эрур хасмим, они йўлдош этуб келсанг,
Санга жон садқа бўлсун, жнсм йўлдошингдин айлансун.

Чу ўн саккизга етти ёшинг, ол бурқаъ жамолингдин
Ки ўн саккиз минг олам ўн саккиз ёшингдин айлансун.

Боқиб кўз учидин нинҳон, фош этдинг тағофиялар,
Йўқу борим ҳамул пинҳон ила фошингдин айлансун.

Неча қаллош эсам ҳам ағниё оллида бош эгмон,
Ғанийлар ҳиммат ичра ушбу қаллошингдин айлансун.

Чу бергунг нон ила ош, эй сахий, сидқ аҳлига бергил,
Риёву кизб аҳли нон ила ошингдин айлансун.

Ул ой кўнглига қилди, Огаҳий, оҳу ёшинг таъсир,
Бори жону жаҳоним оҳ ила ёшингдин айлансун.

* * *

Тараххум айлабон, эй меҳрибоним, нега келмассан
Ки, етти чиққали ҳажрингда жоним, нега келмассан.

Ўтуб умрим фироқингда ёвуқ ётмишман ўлмакка,
Қошимга бир дам, эй Исо нишоним, нега келмассан.

Қошимдин то кетиб кўздин ниҳон ўлдинг пари ёнглиғ,
Жунун дашти аро бўлди маконим, нега келмассан.

Ғамингнинг ўқлари кўнглумга ҳар ёндин солиб раҳна,
Бўлубон беқарор, оромни жоним, нега келмассан.

Бало хайли тузуб лашкар, манинг жонимга қасд айлаб,
Бу дам, эй хисрави соҳибқироним, нега келмассан.

Бўлубон фурқатингда хастау бемор, сўрмоққа
Мана бор эрди деб бер нотавоним, нега келмассан.

Мани оворани ҳижрон ўтига ташлабон билкул,
Қилиб нобуд пинҳону аёним, нега келмассан.

Шикибу ақлу ҳуш иттию, ҳам жон чиқғоли етти,
Қилиб раҳм, эй ҳаёти жовидоним, нега келмассан.

Ғамингла Оғаҳий йинглаб туну-кун зору маҳзундур,
Сурудиди ишрат ила комроним, нега келмассан.

* * *

Агар ул ой иши тун-кун манга юз жавру ноз ўлсун,
Дамо-дам кўпроқ ўлсун дерману, демонки оз ўлсун.

Нечаким ноз ила ман хоксоридин этак тортар,
Аёқиға онинг, ё раб, бошим хоки ниёз ўлсун.

Тиларман қилмағой жуз жони афгорим шикорин сайд,
Агар ишқ оламининг ҳар қуши бир шоҳбоз ўлсун.

Наво топмоқ унингдин истарам базм ичра, эй мутриб,
Ишинг ушшоқ оҳангида бўлмаоқ нагмасоз ўлсун.

Хазони гам аро афсурдаман қиш янглиғ, эй соқий,
Баҳори лутф ила май гулларин очғилки, ёз ўлсун.

Талаттуф айлабон кўргуз манга ўтлуғ юзинг, токим
Ҳасад пеша рақибингнинг иши сўзу гудоз ўлсун.

Фано хайли вужудим мулкнини гар тарктоз этса,
Демасман лаҳзан ондин жудо бу тарктоз ўлсун.

Ҳамиша ботинан роғиб ҳақиқат соридур кўнглум,
Нечаким зоҳиран даъби онинг майли мажоз ўлсун.

Сарафроз ўлди васлинг давлатидин аҳли ишқ ичра,
Ҳамиша Огаҳий бу давлат ила сарфароз ўлсун.

* * *

Фигону нола қилсам айб эмас гар ёрдин айру
Ки бўлмас тушса булбул ноласиз гулзордин айру.

Малул ўлма кўруб агёр бирла, эй кўнгул, ёринг
Ки бутмайдур бу гулшай ичра бир гул хордин айру.

Манга санги маломат ишқ вазҳидин етар, тонг йўқ,
Урарлар тош била нахлики эрмас бордин айру.

Агар ошиқ эсанг эл таънидин, эй дил, малул ўлма,
Керакдур ошиқ ўлгон бўлса нангу ордин айру.

Хату зулфи хаёли чиқмаса афгор кўнглумдин,
Не тонгим бўлмамиш вайрона мўру мордин айру.

Таажжуб қилмангизлар телбараб саҳроға юзлансам
Ки ман девоиадурман ул пари рухсордин айру.

Кўнгулдин гайр нақшия соф қил ёр ўлса мақсудинг
Ки тушмас акси бўлмай ойини зангордин айру.

Жаҳон золи ўзини кўргузур, гарчи арусн шўх,
Вале эр улки қилса ўзни ул маккордин айру.

Ғами ҳажр асру муҳликдур тараҳҳум айлабон ҳаргиз,
Илоҳи Огаҳийни қилма васли ёрдин айру.

Юзи узра паришон икки гисуйи муанбарму,
Гули аҳмар уза ёхуд дудада сунбули тарму.

Намоёиму мусаффо жабҳаси узра ики қоши,
Жамол авжида ё икки ҳилоли лутф густарму.

Ики қотил кўзиму жон олурға қасд кўргузган,
Ва ё дин нақдини ғорат қилурға икки кофарму.

Ики лаълиму эркан оташин рухсори устида,
Ва ё худ ўт уза тушкаи ики ёқути аҳмарму.

Латофатлиғ тишиму жилвагар икки лаби ичра,
Мақом эткан икки лаъл ичра ё сероб гавҳарму.

Осилгон икки дурму юз уза ҳар ёи қулогидин,
Қуёш атрофида ёхуд дурахшон икки ахтарму.

Ики дилкаш қапоғиму экан зебо қади узра,
Ва ё бир нахл узра икки бодоми муқашшарму.

Урулгон икки кокулму дурур ҳар ён узорида,
Ва ёхуд ганжи ҳусни соясида икки аждарму.

Сўзиму Огаҳийнинг икки лаъли васфида, ёхуд
Ики лаъли аён эткан каломи руҳпарварму.

Кўз эрмас, жону кўнглум қасдин этмакка балодур бу,
Қош эрмас, жавр бедод ўқларин отмоққа ё дур бу.

Ғамим шомин ёрутса нури рухсоринг тонг эрмаским,
Тулуъ эткан сабоҳат буржидин шамсӯз зуҳодур бу.

Етушкач кўйинга тонг йўқ танимга тоза жои етса
Ки ҳажр андуҳи муҳлик дардиға дору-шифодур бу.

Ҳазии кўнглумни ўлтурмак била кўркутма, эй қотил,
Анго токим ғаи ҳажринг ородур муддаодур бу.

Чу дединг телба кўнглуинг кимгадур шайдоу ошуфта,
Эшиткил, эй пари пайкар, сангодур бу, сангодур бу.

Ғанимат англағил, эй сарви саркаш, ашку оҳимким,
Қадинг нахлини сарсабз айлаган обу ҳаводур бу.

Муҳаққар билмағил ҳам қомату, гирёи кўзу оҳим,
Ижобатға қарин ўлғон шарофатлиғ дуодур бу.

Эр эрсанг берма кўнглингни аруси даҳр ҳуснинга
Ки гарчи дилрабодур, лекин асру бевафодур бу.

Наво еткур унунгдин Оғаҳийға бир тун, эй мутриб,
Ки ғам чангида кўб кунлар дурурким бенаводур бу.

Мушкин қошинниг ҳайати ул чашми жаллод устина,
Қатлим учун нас келтурур нун элтибон сод устина.

Қилгил тамошо қомати зебоси бирла оразин,
Ғар кўрмасанг гул бўлғонин пайванд шамшод устина.

Нозу, адоу, ғамзаси қасдим қилурлар дам-бадам,
Ваҳ, мунча офатму бўлур бир одамизод устина.

Ман хастаға жон асрамоқ эмди эрур душворким,
Қотил кўзи бедод этар ҳар лаҳза бедод устина.

Ул гул юзи шавқи била шайдо кўнгул шому сахар,
Булбулдек айлар юз наво минг навъ фарёд устина.

Бошимга ёққон гам тошин мингдин бирича бўлмоғой,
Гардун агар минг Бесуун ёғдурса Фарҳод устина.

Эй шах, карам айлар чоғи тенг тут ёмону яхшини
Ким меҳр нури тенг тушар вайрону обод устина.

Хоки танинг барбод ўлур охир жаҳонда неча йил,
Сайр эт Сулоймондек агар тахтинг қуруб бод устина.

Не журъат ила Огаҳий очқай оғиз сўз дергаким,
Юз хайли гам қилмиш ҳужум ул зору ношод устина.

Эй мутриби гулчеҳра, туз созингни овозинг била
Ким жону дил бўлсун фидо овозинга созинг била.

Созинг эшитмакка бори базм аҳлидурлар мунтазир,
Кел соз вақтин бу кеча ўткармагил нозинг била.

Нозинг базе кўбдур, вале созинг бағоят оз эрур
Қилгил мубаддал ул кўбинг бир лаҳза бу озинг била.

Гаҳи ироқу, гаҳ ҳижоз оҳангини соз айлабон,
Қил сарфароз ушшоқни лаҳни фалак торинг била.

Ўтлуғ наводин истасанг дард аҳлини куйдургали,
Туз рост қонуни аро рови чап андозинг била.

Тиргузгусидур ҳар дамнинг юз минг ўлукниким, сани,
Тонг йўқ, масиҳо, гар десам бу навъ аъжозинг била.

Гамзанг қошида йўқ манга мумкин ёшурмоқ рози ишқ,
Албатта, расвойи жаҳон бўлгум бу гаммозинг била.

Ургон бағоят кўбтурур ишқингда лофи мардлик,
Лекин ҳариф эрмас бири бу зор жонбозниг била.

Даврон ғамидин, Оғаҳий, маҳзун эрур шод эт они,
Дилкаш наволар сөз этиб жонпарвар овозинг била.

Бўлуб хуррам табассум зоҳир айлар ҳар саҳар гунча,
Магар топмиш ул ой кўйи насимидин асар гунча.

Нозакатлиғ лабин кулгу чоғи кўрмиштурур гўё
Ки ҳайратдин оғиз очмиш бўлуб осима сар гунча.

Магар тор оғзининг ишқи гамига мубтало бўлмиш,
Буким дилтанг ўлуб ҳар дам ичар хуни жигар гунча.

Чаман хилватғаҳида бош чекар фикрат яқосиға,
Ишон топмоқ лаби асроридин истар магар гунча.

Белин хизматга боғлаб боғ саҳниға берур оро,
Магар топмиштурур ул гул қудумидин хабар гунча.

Лаби хатдин музайян бўлса хушдурким, муносибдур
Зумуррадпўш қилса лаъли нобини агар гунча.

Нигорим пайкари ҳусни сафо гулзоридур, онда
Эрур рангин қабо, гул тугмаю, заррин камар гунча.

Фигонким, ушбу гулшан ичра осибн ҳаводисдин
На фориғ бир нафас гулдур, на бир дам бехатар гунча.

Висоли субҳи етмай хуррам ўлмас Оғаҳий кўнгли
Ки очилмайдурур то етмайин вақти саҳар гунча.

Қил, эй соқий карамким, қилди жисмим нотавон рўза,
Хумори жоми майдин айлади бағримни қон рўза.

Кўзим нурун, белимнинг қувватин қўймай олиб, ваҳким,
Ситам тигин чекибдур эмди айлаб қасди жон рўза.

Тузубдур қасдима ранжу машаққат лашкарин саф-саф,
Мадад май хайлидин етмай манга бермас амон рўза.

Қадимким ўқ, киби туз эрди чекмай бор андуҳи,
Хам этти гам юки остида андоқким камон рўза.

Мани май партавидин ёғду оламга чиқорғилким,
Хумор ичра қоронгу қилди бошимга жаҳон рўза.

Бўлуб ман телбага жоми сабуҳи ичкали моний,
Олубдур ақлу ҳушим қўймайин ному нишон рўза.

Табиат кунд эрур, хотир паришон, фикр ҳам вайрон,
Мани одам қаторидин чиқарди бегумон рўза.

Неча кундурки бир маҳваш майи лутфи хуморидин,
Кетурди бошим узра шўриши охир замон рўза.

Ҳамул ҳусн аҳли шоҳи илтифоти камлигидиндур
Ки мундоқ Огаҳийга кўб қилур жаврин аён рўза.

. . .

Дедим: комимни ширин айла лаълинг шиккари бирла,
Деди: очма оғиз бундай каломи сарсари бирла.

Дедим: бир тун мани базминга еткур, эй нари пайкар,
Деди: мушқилдурур одамга базм этмак пари бирла.

Дедим: очгил юзинг то жон топай лаълинг қилиб бўса,
Деди: мақтул ўлурсан кирпикимнинг ханжари бирла.

Дедим: бу хоксоринг бирла бир оқшом ҳамоғуш ўл,
Деди: топмас маият хок меҳри ховари бирла.

Зоҳидо, фирдавсни куйиға ташбиҳ айлама
Ким томуғдин фарқ кўбдур равзая ризвонғача.

Кўйи гулзори биҳиштининг эрурлар толиби,
Ҳам парию, ҳам малак, ҳам ҳур ила гилмоиғача.

Бодаи лаъли лабининг иашъаси махмуридур,
Кавсару тасим то сарчашмаи ҳайвонғача.

Зулфи домға саросар даҳр эли бўлмиш асир,
Сойили иокомдин то комрон султонғача.

Чун бўлур маскан санға охир ер ости не осиг,
Гар етурсанг қасру айвон авжини кайвонғача.

Жоми ишрат даври хуштур, Оғаҳий, бу кун, вале
Ҳайфким, йўқ фурсате тонгла яна давронғача.

Қасди жон ул шўҳи бебок эттило,
Тиг ила кўксумии юз чок эттило.

Лаҳза-лаҳза зулм ўтин тез айлабон,
Жисмим ул ўт узра хошок эттило.

Войким, бир жилва бирла ул пари
Қасди ақлу ҳушу идрок эттило.

Ҳар кеча оҳим чекиб дуду шарор,
Бирни анжум, бирни афлок эттило.

Кўз ёшимдин неча дарё мавж уруб,
Чархни ғарқоби кавлок эттило.

Хайли гам зўр айлабон ожиз таним
Поймол ул навъким хок эттило.

Дедим: раҳм айлабон ҳолимни сўр, эй хўблар шоҳи,
Деди: шоҳ сўзлашурму бандаларнинг аҳқари бирла.

Дедим: заррин ўтоғинг узра гавҳар хўб ярошибдур,
Деди: қилмиш қирон хуршиди анвар муштари бирла.

Дедим: жоним куяр ҳар лаҳза ўт узра сипанд осо,
Деди: фикр айлама лаълимни холи анбари бирла.

Дедим: юз узра лаълинг жон бағишлар оби ҳайвондек,
Деди: тенг тутмоғил ҳар сўзни жаннат кавсари бирла.

Дедим: бўлмиш манга кам нақд лутфнинг ўзгадин невчун,
Деди: сан бой эурсан ганжи маъни гавҳарин бирла.

Дедим: қайси киши комиға еткай базми васлингдин,
Деди: андоқ кишиким моли вофирдур зари бирла.

Дедим: невчун қочарсан Огаҳийдин кўргузуб нафрат,
Деди: қучмоқ тилар белимни жисми лоғарин бирла.

* * *

Хаста жисминин тиларман судрамак жононгача,
Бору йўқимни фидо оллида қилмоқ жонгача.

Кечау кундуз хаёли хайли маскан айламиш,
Жону кўнглум манзилин то дидан ҳайронгача.

Офариниш ул париваш ҳуснининг шайдосидур,
Заррадин то меҳри рахшону маҳи тобонгача.

Лаъли рухсори шавқи тигидин бу боғ аро,
Сина чок ўлмишдурур гул ғунчаи хандонгача.

Демагил гавҳар сўзниким, тафовут кўбтурур
Қадр аро ҳар муҳрадин якто дури ғалтонгача.

Огаҳий, тонг йўқ фиғонимким, фалак
Зулм ила жоим аламнок эттило.

Навбахор айёми ҳар ким қилса саҳро сайрини,
Айлаганча ҳаз топар фирдавси аъло сайрини.

Кўнглида қолмас қудрутдин асар қилса агар,
Марғзору бешаларнинг хотир оро сайрини.

Баҳр янглиг табъидин мавж урғуси файзу футуҳ
Гаҳ-гаҳи заврақ миниб гар қилса дарё сайрини.

Сунъи ҳақ асроридин воқиф бўлур гар айласа
Чашми ибрат бин очиб аснофи ашё сайрини.

Баҳра топқай ўзгача қилса гаҳи бу сайр аро
Авлиёлар марқадининг ибрат афзо сайрини.

Еткурур кўб суд дунё сайри ул сайёрга,
Ким суруб рахши тафаккур қилса уқбо сайрини.

Файзлар бу борчадин ортиқ топар гар айласа,
Яъс аро қолгон дили маҳзуну шайдо сайрини.

Гулшани роҳат дурур фақру қаноат гўшаси,
Қилмоғунча лек не билсун киши то сайрини.

Огаҳийнинг кўнгли ҳам бир хуш ҳаво саҳро эрур,
Ул нигори лутфхў қилгойму оё сайрини.

Келиб ногаҳ мени ул қоши ё ўлтурмай ўлтурди,
Отиб мужгон ўқин, айлаб жофо ўлтурмай ўлтурди.

Дедим юз ёлбориб, қошимда бир дам ўлтуруб ўлтур,
Баҳона айлабон шарму ҳаё ўлтурмай ўлтурди.

Умидим бу эдиким, ўлтуруб дилдорлиг қилгай,
Ва лекин кўргузуб нозу адо ўлтурмай ўлтурди.

Ман ўлтурмоқ тилаб, илгин тутуб тушдим аёқига,
Ул истиғно қилиб зоҳир манга, ўлтурмай ўлтурди.

Бориб мажлислариға ўлтуруб тиргузди ушшоқин,
Мани лекин келиб кулбам аро ўлтурмай ўлтурди.

Етушкач бошима тортиб қилич, бир лаҳза ўлтур деб,
Туман-мииг ёлбориб қилдим дуо, ўлтурмай ўлтурди.

Фигоним, Огаҳийнинг кулбасиға келгач ул золим,
Жафо шамширини тортиб анго, ўлтурмай ўлтурди.

* * *

Эй пари, манъ этмагил базми висолингдин мани,
Баҳраманд эткил тамошойи жамолингдин мани

Лутф ила жам эт паришон хотирим айлаб ҳисоб,
Зумраи, девонаи ошуфта ҳолингдин мани.

Комим этти талх ҳажринг заҳри, ширинком қил,
Ўогари лаълинг аро жанбахш болингдин мани.

Тиги ишқингдин ўлубман, тиргуза олмас Масих,
Гар ўзинг тиргузмасанг ширин мақолингдин мани.

Одам осо равзаи кўйингда бархурдор қил,
Лаззати наззораи наврас ниҳолингдин мани.

Хилвати васлинг аро агёрни маҳрам қилиб,
Айлама маҳрум ҳусни бемисолингдин мани.

Нечаким ҳуру пари олимда бўлса жилвагар,
Ўтқара олмас даме фикру хаёлингдин мани.

Ғам тоши синдурди айшим соғарин, эй пири дайр,
Май тутуб маст айлагил сингон сафолингдин мани.

Ишқ таркини буюргунг Оғаҳийға, носихо,
Айлама озурда бу амри маҳолингдин мани.

* * *

Қачонким ул пари кўздин ниҳон ўлди, ниҳон ўлди,
Ишим Мажнун киби оҳу фиғон ўлди, фиғон ўлди.

Чиқ истиқболига, эй дил, нисори айла жон нақдин,
Ки дерлар бу тараф ул шаҳ равон ўлди, равон ўлди.

Кўнгулда оташи ишқинг ниҳон асрай дедим, эй шўх,
Нетай оҳим шароридин аён ўлди, аён ўлди.

Ушул кунким ёрутдинг ҳусн айвони жамолингдин,
Дили вайроним ишқингга макон ўлди, макон ўлди.

Ҳазин жонимга дарду ғам ўқин ёғдурғали ҳар дам
Юзинг узра ики қошинг камон ўлди, камон ўлди.

Иионманг эйки дерсан дилраболарда вафо бордур,
Яқиндурким бу сўз манга гумон ўлди, гумон ўлди.

Туну кун чиқмасам майхонадин не айбким, онда
Кишиким кирди кулфатдин омон ўлди, омон ўлди.

Жаҳон савдосидин эйким тиларсан суд топқайсан,
Бу савдо суди билгимким, зиён ўлди, зиён ўлди.

Агарчи яхшидур базм этмагинг аҳбоб ила ҳар тун,
Вале Оғаҳийни қовдинг, ёмон ўлди, ёмон ўлди.

Мани ул бевафо қотил бу оқшом келмай ўлтурди,
Вафо қатлимга қилгон ваъдасига қилмай ўлтурди.

Олиб кўнглумни кетти, сўнг келиб бир сўрмади ҳолим,
Тариқи дилраболиғ шеvasини билмай ўлтурди.

Ман онинг интизорин тортибон то субҳ ўлтурдим,
Мани ул муддаилар базмидин ойрилмай ўлтурди.

Қочиб уйку кўзимдин, барча олам ёнди оҳимдин,
Тагофил бирла бу ҳолим кўзига илмай ўлтурди.

Тузуб агёр ила суҳбат, ичиб тонг откунча соғар,
Мани сармастликдин бир нафас ойилмай ўлтурди.

Муродим эрди онинг тиғи захмидин қатил ўлмоқ,
Фиғонким, қатлима тиғи дами тортилмай ўлтурди.

Ҳаётим боиси эрди сўзи, фарёдким, найлай,
Ики ширинлаби бир нуқтага очилмай ўлтурди.

Топар эрдим висолидин даво ҳижрони дардиға,
Бу дардимга бу оқшом ул даво топилмай ўлтурди.

Шаҳи одилға дод айла қўлидини, Огаҳий, қўйким,
Мани ул бевафо қотил бу оқшом келмай ўлтурди.

Ашкима гар канора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай,
Оҳима ҳам шумора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Ҳар дам улусға лутф ила боқғуси, қаҳр ила, маини
Ман сори бир назора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Ишқ эли кўнгли дардиға чора қилур, вале маини
Дарди дилимга чора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

بسم الله الرحمن الرحيم

ای روزی که من دیدم که شب است
 قیامت می آید پیش از آنکه روزی بود
 بود که اگر چه بودی نه پیش بر لب پند
 چه در وقت که آمدی قریب سال ز تو شب است
 چه در وقت که آمدی بوزن تو شب است
 ایستاده که بکنی ای ایستاده ای شب است
 ای که چه بود و بولاق که شب است
 یعنی که صدق چه را چه شب است

بری با خوار و دینکندت بر من شب است
 ای روزی که من دیدم که شب است
 چه در وقت که آمدی قریب سال ز تو شب است
 چه در وقت که آمدی بوزن تو شب است
 ایستاده که بکنی ای ایستاده ای شب است
 ای که چه بود و بولاق که شب است
 یعنی که صدق چه را چه شب است

دیشک از زرق السبع دادجا	شکر کله ای قی احمد زلف ایشیا
پرویی آتی کون تعلیدن منسبیا	نور قد رستی که کچر کونه دزیک

در دیکش تون کون چه مکتوبیک	باز بلبان خمیزکش جویبیک
نفسیر من همیشه با مکتوبیک	رو جوی من همیشه نغمه کنایه ایشیا

مکتوب من که از هم اولدی مکتوبیک	ای کله ای قی من علم سیم پیک
لبیک من پیشان عیالاتی مکتوبیک	الرب یوقا بی نوست با نیکوالی

Ҳажр ила заъф ўйлаким, оҳи ҳазиним ўтига
Шуъла била шарора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Жон лабидин чу бермади жисмима, ваҳки қошидин
Қатлима ҳам ишора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Кўйиға борсам этгуси васлиға ваъда, ул доғи
Бўлгуси бора-бора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Толии равшан ўзганинг лутфи қуёши нуридин,
Ман киби бахти қора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Бўлди ситораси исиг халқға меҳри ёри гарм,
Манда исиг ситора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

Дедим ўлубдур Огайҳий, ашки канорасиз, деди,
Ашкима гар канора йўқ, бўлмаса бўлмасун, нетай.

*

Дарди дилим анго дедим, дема анн манго деди,
Ким манга ошиқ ўлса, ул лозим эрур анго деди.

Юз уза икки наргисинг, ваҳ, не бало қаро дедим,
Кўнглунгу жонинг олғучи икки қаро бало деди.

Лабларинг оғзима етур, жон тонайин анго дедим,
Лаъли табассум айлабон йўқму ўлум санго деди.

Қучмоқ эрур белинг ҳазин кўнглума муддао дедим,
Йўқму уётинг ушбу сўз дегали беибо деди.

Ҳуснунга айлабон назар, ман сари бир қаро дедим,
Ешурубон юзин, кет, эй масхара, беҳаё деди.

Бўсаи лаб савоб учун айла манга ато дедим,
Қошу қаноғини четиб, қўй бу сўзинг хато деди.

Вах, недин эркан этмагунг хеч вафо манга дедим,
Зоҳир ўлубдурур қачои хуси элидин вафо деди.

Хаста кўнгулга қилгасен мунча недин жафо дедим,
Дема жафо они санинг дардингадур даво деди.

Огаҳий комини недин айламагунг раво дедим,
Ком топарму жонин ул қилмоғунча фидо деди.

МУСТАЗОДЛАР

Ҳажринг тунида қолмишам, оч, эй моҳи тобон,
хуршид киби юз.
Кўнглум уйини сели гаминг айлади вайрон,
васлингдин они туз.
Ялдо шабидек шоми фироқинг узоқ ўлди,
субҳидин асар йўқ.
Кулбамға келиб айлаки хуршиди дурахшон
қилғил они кундуз.
Қаҳринг била ҳар лаҳза манга новак отарсан,
қил эмди тамошо,
Ул навъки сончилди манинг жисмима пайкон,
ҳар мўйим уза юз.
Ҳар дам манга бедодн фироқинг етушуб, оҳ
тинмай чекадурман,
Оҳим, шараридур кўринур чарх уза ҳар ён,
дема они юлдуз,
Ширин даҳанинг шавқида, эй шўҳи дилоро,
раҳм этки, неча йил
Фарҳод киби қоздирадур кўнглума даврон
гам тоғини ёлғуз.
Не етканидин йўқ хабаринг ушбу гадоға
кўйингда совуқдин
Ўтдек қизадурсан кийибон, эй шаҳи хўбон,
санжоб ила қундуз.
Фарёдки, ўлтурди гаминг Огаҳий янглиғ
ман зор ҳазинни.
Бир қатра қилиб лаъли лабинг нўшидин эҳсон,
келгил мани тиргуз.

Эй ёр, санга ушбу жаҳон боғи аро гул

бир ошиқи ҳайрон,
днйдоринга шайдо,

Бир шейфтадур кокули мушкинига сунбул,

ҳам ҳоли паришон,
ҳам бошида савдо,

Ҳам сарв қадинг жилвасини кўргали қумри

ҳар дам чекибон оҳ,
билкул борур ўздин,

Ҳам гул юзига маҳви жамол ўлғали булбул

туи-кун чекар афғон
тинмай дами асло.

То тушти фироқингга манинг ғамзада кўнглум

ҳар лаҳза ёнодур,
юз дард ўти ичра,

Эмди анго торторга дами сабру таҳаммул

йўқ меҳнати ҳижрон,
раҳм айла нигоро.

Фарёдки ислом элини қатл қилурға

мастоиа суруб от,
андоқ қилич урдинг

Ким, етти дами тигинг ила қатлға билкул

мажмуи мусулмон,
эй кофири тарсо

Чашми караминг бир ниғаҳи қилғуси обод,

оламни саросар,
недур бу ситамким,

Чекмакни дариг айламагунг тиги тағофул

бўлса неча вайрон
маъмуран дунё.

Ҳуснингни тамошо қилибон баҳра олурлар

кўзим била кўнглум
бир-биридан афзун,

Зинҳорки эмди ёзибон юз уза кокул

айлаб они пинҳон,
манъ этма тамошо.

Менким, эшикинг бандалари ожизидурман

шукр этмак ишимдур
гар очу ва гар тўқ,

Лутфингга қилурман борн ҳол ичра таваккул

ё раззоқу маннон,
сансан анго доно.

Ҳай-ҳай не тароватлиг эрур боғи жамолинг,

ким тергусидур гул
ондин ҳамма олам,

Мундин дурур анвои гулу лола била мўл

ҳам жайби гулистон,
ҳам домани саҳро.

Ҳажринг гами захрини ичиб Оғаҳи зор

ўлмакка етибдур
комига етушмай

Қилма нафаси ҳолини сўрамоқда тааллул

эй Исойн даврон,
қилгил ани ихё.

МУРАББАЪЛАР

Жамолинг шавқида ёқти фалакни ўтлуг афғоним,
Бори ер юзини тўфонга берди чашми гирёним,
Эшит додимни эмди дардинг ўлди қосиди жоним,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Ўтубдур илтифотинг орзуси бирла ою йил,
Кўзим гирён, таним ларзон, кўнгул нолону, алкон тил,
Боқиб айни карамдин ушбу ҳолимга тараҳҳум қил,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Тушуб маъқул кўнглунга рақибинг ҳарза гуфторн,
Ҳамиша қасди нозик хотирингнинг кўнглум озори,
Замони тарки озор эт, манго раҳм айлабон бори,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Карам раҳши иноини ман сорн бир дам эвурмассан,
Хизрдек бошим узра мақдаминг ҳаргиз егурмассан,
Уларга етмишам дардинг чекиб, ҳолимни сўрмассан,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Қилиб кўп ваъдалар, брига қилмассан вафо ҳаргиз,
Вафо манди кўрарсан, тарк қилмассан жафо ҳаргиз,
Даме таъсир қилмас нолау зорим санго ҳаргиз,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Висолингда қилур агёр тун-кун айш ила ишрат,
Фироқингда насибимдур манинг андуҳ ила кулфат,
Дегил, бу нотавоинингга недия кўргузмагунг шафқат,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Етар мунглуғ бошимға ҳар нафас юз минг бало сандин,
Ва лекин зоҳир ўлмас лаҳзан меҳру вафо сандин,
Қачонга тегру чеккайман жафо узра жафо сандин,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Кеча-кундуз фиरोқинг тийра зиндони манга маскан,
Ситам ўқи етиб сандин тану жонимда минг равзан,
Қўлингдин кимга дод айлайки, олам ичра сандурсан
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Вафо сандин тилаб, кўйинг аро бисёр йиғларман.
Фигоним тиғидин бағрим қилиб афкор йиғларман.
Қўюб юз остонанг туфроғига зор йиғларман,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Бу кун жони ҳазиним бодаи лутфинг билан шод эт,
Шикаста хотирим вайронини маъмуру обод эт,
Бу қарри қулни яъни дарду ғам бандидин озод эт,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Утуб умрим дуоғўйи жаноби чарх сойингман,
Иўлунгда юз ниёзу ажз бирла хокипойингман,
Тараҳҳум айлагил ҳолимгаким, мискин гадойингман,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Кўруб лутфу ато сандин жаҳон ичра бори одам,
Топиб кому муродини эрурлар хушдилу хуррам,
Вале мендек эмасдур ҳеч кимга илтифотинг кам,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Тилаб лутфингни маскан гўшан кўйингни то қилдим,
Итобинг ўтига юз минг уқубат бирла ёқилдим,
Била олмон санга ман, шум толеимдан, не хато қилдим,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Неча муддат дурурким солмадинг кўнглунгга ёдимни,
Эшит эмди мурувват кўргузуб афғону додимни,
Мани иоком қўйма мундин ортиқ, бер муродимни,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Мурувват айлаким, афтодаи хоки раҳингдурман,
Ғуломи остону жабҳасойи дарғаҳингдурман,
Қарилиғ дардидин нажмурда бўлгон Оғаҳингдурман,
Нигорим, меҳрибоним, мукримат тахтида султоним.

Ул паривашким, дилу жоимда ишқи доғидур,
Қадди шамшоду юзи гул, лаъли гул яфроғидур,
Базмгоҳим васлидин бу кеча жаннат боғидур,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Ишқида содиклиқимни гўйеким билди ёр,
Ким мани ушшоқ аро лутфи кўзиға илди ёр,
Гул юзин очиб келиб базмимни гулшан қилди ёр,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Юз адо бирла келиб кулбамни маъво айлади,
Бурқаъин олиб жамолин мажлис оро айлади,
Васлидин асбоби айшимни муҳайё айлади,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Ҳур янглиғ қомати зебоу ҳусни бебадил,
Бир лаби кавсар малоҳатда, биридур салсабил,
Мажлисим файзи жамолидни биҳишт осо жамил,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Айланиб комим била бу кеча даври осмон,
Манзилим шамъи шабистонимға бўлмишдур макон,
Хилватим маҳзуфу, йўқ ағёрдин ному нишон,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Вақт эрур субҳу, ҳаво жонпарвару, фасли баҳор,
Масканим гулшан фазосию мақомим лолазор,
Ҳамдаму ҳамсуҳбатим бир сарв қадду гулузор,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Қизди базмим ул сифатким мажлиси Ковусу Кай,
Соз ўлуб кирди навоға гижжагу, танбуру най.
Тарк этиб тақвони эмди ичкали риндона май,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

Оғаҳийға умрида бу навъ бир тун берди даст
Ким, анга бир муғбача хилватда бўлди ҳамнишаст,
Эмди бўлса хуштурур тоиғ отқунча масрур маст,
Соқие, жоми тараб келтурки, ишрат чоғидур.

МУХАММАСЛАР

ОГАҲИИ МУҲАММАСИ

Қаддим хамини сарви ситамкорима айтинг,
Сабрим камини ғамзаси бисёрима айтинг,
Кўзим намини кўзлари таррорима айтинг,
Кўнглум гамини, дўстларим, ёрима айтинг,
Жоним аламини лаъли шаккарборима айтинг.

Уммидки, рағбат сўзингиз жониби қилгай,
Бошимга не келганини ғам ҳажрида билгай,
Лутфи йўли бўлгойки, меинг сори очилгай,
Шоядки, тараҳҳум қилибон кулбама келгай,
Ҳолимини паризоди вафодорима айтинг.

Афгор таним нчра сўнгакининг бири қолмай,
Фурқат тошининг захмини зарбидин ушолмай,
Мунча била ҳам ўзни талаб йўлида солмай,
Истаб ниғаҳи гўшан чашмин топо олмай,
Беморлигим кўзлари беморима айтинг.

Дардим бўладур ҳар нафас аввалгидин ортуқ
Ким, бошга тегар холлари ёдида юмруқ,
Жонга отилб ҳам кўзининг фикрида мултуқ,
Мужғони хаёли била ҳар лаҳзада миинг ўқ,
Сочилғонини бу тани афгорима айтинг.

Жавру ситами хайли бўлиб соғу сўлимға,
Тиғу табари сели бўлиб банд йўлимға,
Васли этаги етмади бир лаҳза қўлимға,

Озорига кўнглум чидамай эмди ўлумга,
Рози эрур ул шўхи дилозорима айтинг.

Жои токи онинг ҳажрида ғам ўтига ёнсун,
Тан токи алам шиддатидин ерга суёнсун,
Эмди кўнгул ўлмакка қўюбдурман, у ёнсун,
Келсун доғи қатл айласуну қонима қонсун,
Қотилвашу ошиққушу хунхорима айтинг.

Бу хастасининг жайбию жон дуррини терсун,
Яъни келибон жондек онинг териға кирсун,
Йўқса терисин сўйсину ҳам хомига кирсун,
Огайҳийни ўлтурсун, ё комини берсун,
Зинҳор бориб ёри жафокорима айтинг.

Етиб жонига гардун зулмидин юз минг алам ёлгуз,
Алам чекмакда етдим жонга ман зору дажам ёлгуз,
Эшит додимни эмди, эй шаҳи соҳиб карам ёлгуз,
Қўюбман то тааллуқ маҳбаси ичра қадам ёлгуз,
Етар ҳар дам ҳаводис шаҳнасидин минг ситам ёлгуз.

Чекиб ҳар лаҳза бекаслик гамини жони афгорим,
Ўлуклардек ётиб байтул-ҳазанда жисми беморим,
Эшитмас бир киши ҳар шом чеккан нолаи зорим,
На бор бир ёри ғамхорим, на дилдори вафодорим,
Етушса даҳрдин чеккум агар юз бор ғам ёлгуз.

Кўхан майхонаси бу даҳрнинг, ё раб, хароб ўлсун,
Ки бедодидин онинг йиғларам ҳар шом тортиб ун,
Кўзим кўп йиғламоқдин тийра бўлса не ажаб бу кун,
Ғами бекаслик андоқ еттиким ифрот ила ҳар тун,
Тўкордин ашк кўзда қолмади бир қатра нам ёлгуз.

Бино то тошти тангри сунъидин вайронаи олам,
Жаҳонга келмади ёлғуз манингдек ҳеч бир одам,
Мани ўлтурса эмди тонг эмас бу ғусса бирла ғам,
Замони эшитиб ҳолимни йўқ мунглошғудек одам,
Ура олмон ичим дард ўтидин гар ёнса дам ёлғуз.

Кишисизлик мани қилмишдурур андоқки хоки роҳ,
Қўлумдур бу жиҳатдин борча ишдин даҳр аро кўтоҳ,
Нечук ҳасрат била ўлтурмай ўзни эмди тортиб оҳ,
Кишим йўқ олғали хуну дият қатл этсалар ногоҳ,
Киши мен янглиғ ўлғон топилур оламда кам ёлғуз.

Қилиб сарф эйки ишрат қилғоли ганжинг зару молин,
Қилурсан нўш хешу ақробо бирла тараб болин,
Замони кўрмамишсан рўзгор андуҳу ашколин,
На сўргун ушбу меҳнатхонада ёлғуз киши ҳолин
Ки, бўлғой заҳр коми ичра ичса жоми Жам ёлғуз.

Киши гар дониш ичра тўрт дафтарға эрур хоно,
Агар ёлғуз эса нодонча қадри бўлмоғой жоно,
Эшит, айтэй санго ҳолин онинг такрор ила ёно,
Бори илму ҳунар ичра эса ҳар нечаким доно,
Замон аҳли аро бўлмас замони муҳтарам ёлғуз.

Бировким ёлғуз эрса айламас имдод анго толиъ,
Қою ишдинки суд истар, бўлур ондин зарар воқийъ,
Агар юз ганж ҳам сарф айласа бўлмай анго нофиъ,
Жаҳон бозори ичра нақди андоқ бўлғуси зойийъ,
Ки, тутмас бир пул ўрнин сарф қилса минг дирам ёлғуз.

Макон этса фалак ҳар кимга бекаслик сияҳ ҳолин,
Ўтургай ҳасрату нокомлиғ бирла маху солин,
Эшиткил ҳам яна шарҳ айлай онинг танг аҳволин,
Эл ичра обрў топмоқ тилаб сарф этса амволин,
Бўлур беобрўлиғ бирла элга муттаҳам ёлғуз.

Адамдин то келиб қилдим бу мотам хонаи маскан,
Қолиб гам остида бўлди ишим ўз ҳолима шеван,
Кўнгул маҳзуну, жон гамгину, тан бемору, тил алкан,
Агар бу эрса ёлғузлик гамиким ман чекибдурман,
Илоҳи, бўлмасун олам аро куфр аҳли ҳам ёлғуз.

Алойиқ лавсидии айлаб замири нокинг олуда,
Маош асбоби фикрида чекиб юз ранжи беҳуда,
Ўтурдинг борча авқотинг ғаму, андуҳу, қайғуда,
Тааллуқ таркин айлаб эмди тутгил ўзни осуда,
Қачонга тегру чеккунг, Огаҳий, мунча алам ёлғуз.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАСЛАР

Навбаҳор айёми то боғ ичра хандон бўлди гул,
Рангу бўдин зийнат афзойи гулистон бўлди гул,
Гарчи лутфу ҳусн ила яктойи даврон бўлди гул,
Оразингии боғ аро чун кўрди ҳайрон бўлди гул.
Баргсиз қолди нединким, бас паршон бўлди гул.

Чарх авжидии тушиб ер узра, эй хуршиду моҳ,
Айлабон қуллуқ, топинг андозасиз иқболу жоҳ
Ким, бу кун айни карам бирла кийиб заррин кулоҳ,
Гул узорим кишвари ҳусн ичра бўлди подшоҳ,
Рост андоқким чаман мулкида султон бўлди гул.

Юз адоу ноз ила ул хўбларнинг пурфани,
Жилва қилди базм аро айлаб либосин савсани,
Тонг йўқ эмди шавқ агар беихтиёр айлаб мани,
Лаълини истарман қошимга келса ул гул хирмани,
Май тилар кўнглум чу базмида фаровон бўлди гул.

Минг алам ҳижронда тортиб, ҳар нафас, эй андалиб,
Гул висолиға чу бўлдинг дастрас, эй андалиб,
Айламай хомушлиғ эмди қилма ҳавас, эй андалиб,
Кеча-кундуз қилма гулбонингии бас, эй андалиб
Ким, санго беш кун бу гулшан ичра меҳмон бўлди гул.

Огаҳий, силкиб этак оламсаро бўстониға,
Берма кўнглунг гулжабинлар аҳд ила паймонниға,
Кўрки, раҳм этмай дами фарёд ила афғониға,
Гул чоғи ёри сафар айлаб Навоий жониға,
Ҳар бири бир тоза қонлиғ доғи ҳижрои бўлди гул.

Тинмайин эмди туну кун, эй ҳазин жон, йиғлағил
Ким, ул ой бўлмиш вафодин рўйгардон, йиғлағил,
Ўзгалар базмиға майл этмиш намоён, йиғлағил,
Эй кўнгул, ҳижрои кунидур тортиб афғон, йиғлағил,
Эй кўз, айрулғуингдур ул гулчехрадин, қон йиғлағил.

Борғали тожим рақибу, ҳосиду, пурфан сори,
Келмади айлаб талаттуф гоҳ-гоҳи ман сори,
Манда ҳад йўқ борғоли ул гул бўлур маскаи сори,
Кўз туторман, эй булутким, ўтсанг ул гулшан сори,
Чун соғинсанг бизни, ун тортиб, фаровон йиғлағил.

То нишиман қилғоли ағёр ҳар кун базмида,
Чикғусидур айтилиб афсоалар ун базмида,
Даст топсанг васлниинг иқболиға чун базмида,
Ростлиқ ҳаққи учун, эй шамъ, ҳар тун базмида,
Чикса сўз мандин куюб беҳадду поёи йиғлағил.

Гар эурсан мақсади аслиға толиб, эй кўнгул,
Қатъ қилмоқдур фано даштини вожиб, эй кўнгул,
Санда ажз афзуу истейдод гойиб, эй кўнгул,
Йўл қотиг, мақсуд мубҳам, яъс голиб, эй кунгул,
Ун чекиб бу ҳолиниға то бордур имкон, йиғлағил.

Белу оғзи олғон ўлса сандин орому шикиб,
Кўргузуб кўшниш озор васлиға етмакдур ажиб,
Огаҳийдек то адам сарҳаддиға бўлмай қариб,
Эй Навоий, белу оғзидан санго йўқтур насиб,
Хоҳ пайдо нола қилғил, хоҳ пинҳон йиғлағил.

Бихамдиллаҳки, агёр улфатидин ижтиноб, айлаб,
Манго меҳру вафоу, раҳму шавқат беҳисоб айлаб,
Бузулғон масканимни гулшан этмак иртиқоб айлаб,
Тун оқшом келди кулбом сори ул гулрух шитоб айлаб,
Хироми сурътидин гул уза хўдин гулоб айлаб.

Мулукона қўюб эгри боши узра кулоҳи зар,
Далирона этак санчиб, олиб қўлға оғир шашпар,
Команд айлаб сочи торин кўнгул қайди учун яксар,
Чекиб мужғони шабравлар киби жон қасдига ханжар,
Белига зулфи анбар торидин мушкин таноб айлаб.

Неча турлук далолу ғунж ила кулбам аро кирди,
Табассум дуржига лутфу адо гавҳарларин терди,
Равон осо хиромида адаб осори фош эрди,
Келиб ўлтурдию илгим тутиб ёнида ер берди,
Такаллум бошлади ҳар лафзини дурри хушоб айлаб.

Нечук дурларки бўлмиш ҳуккаи ёқут анго маскан,
Оларнинг бирига бўлмай баҳо юз ганжу, минг маҳзан,
Бу янглиг дур сочиб ҳолимни сўрди бўйла ул нурфан.
Ки, эй зору балокаш ошиқим, мансиз нечукдурсан,
Мен ўлдим лол айта олмайин майли жавоб айлаб.

Бу ҳолимни кўруб, шавқим на чоғлиқ эрканин билди,
Еридин сачрабон турдию қошимга ёвуқ келди,
Иковлон маст ўлоли деб кулуб бўйнимга осилди,
Чиқорди шишаи май доғи бир соғар тўло қилди,
Ичиб тутди манго юз навъ лутф осо итоб айлаб.

Деди: «Эй хоксорим, эмди ашкинг тўкмагил кўздин,
Қилиб нўш ушбу соғарни орит ғам гардини юздин».
Ман илгидин олиб соғар топиб комимни бу сўздин
Ичиб, фарёд этиб, тушдум аёқиға, бориб ўздин,
Мани йўқ бодаким, лутфи онинг масту хароб айлаб.

На хуштур, Огаҳий, ишрат тунида ёр ила бўлмоқ,
Қўлидин нўш этиб ҳар дам тараб жомини афзунроқ,
Бўлуб сармаст аёқига йиқилмоқ ўйлаким туфроқ,
Ониким элтқай васл уйқуси ишрат тун муидоқ,
Навийдек нетар то субҳи маҳшар тарки хоб айлаб.

Шаҳи заррин кулаҳ чун субҳидам тиги дудам чекти,
Сипоҳи нур олмоққа жаҳонни як қалам чекти,
Адам мулкига зулмат лашкари тинмай қадам чекти,
Саҳар ховар шаҳи чарх узраким хайли ҳашам чекти,
Шиоъи хат била кўҳсор уза заррин алам чекти.

Очиб шоҳи кавокиб чун саҳарнинг роҳи мадрусин,
Тамошо қилгали азм айлади кўк тоқи минусин,
Хасу хошоки зулматдин қилурға пок ўтрусин,
Қазо фарроши чекти субҳнинг симин супургусин,
Музаҳҳаб парларин андоққи товуси ҳарам чекти.

Қазо килки музайян қилғоли кўк тоқи таъмирин,
Езор гоҳи анго валлайл, гоҳ вашшамс таъбирин,
Бу дам кун тиги бирла ҳақ этуб валлайл таҳририн,
Китоба суиъ килки сураи вашшамс тафсирин,
Фалак тоқи ҳавошисида зарҳалдин рақам чекти.

Жаҳондин тонг ели чун ҳар тараф тун дудини сурди,
Қуёш анворини офоқ аро ҳар сори еткурди,
Тилаб ўз матлабин ҳар ким фиғонин кўкдин ошурди,
Муаззин каъба тоқи узра гулбонги самад урди,
Бараҳман дайр айвонида оҳанги санам чекти.

Гаҳи маъшуқлар ушшоқи аҳволин савол этти,
Гаҳи ушшоқ маъшуқи қошида арзи ҳол этти,
Гаҳи аҳли сухан тақиқ ила арзи мақол этти,

Маони аҳли гоҳи нуқта узра қилу қол этти,
Муганиий хайли гоҳо нағма узра зебу бам чекти.

Ютуб қонлар шаби ҳижрон ғамидин ошиқи содиқ,
Ҳаётидин билиб ҳар дам мамоти афзалу фонқ,
Анго бу саъб меҳнатлар чекарни кўрмойин лойиқ,
Яқо чок этти гоҳи субҳ ул мотамғаким ошиқ,
Бу муҳлик шоми ҳижрон ичра юз хуноби ғам чекти.

Чекиб мулк очмоқ нстар эрса шоҳи муҳташам тигин,
Керак тез этмаса фақр аҳли оҳининг дудам тигин,
Яқиндурким фалак чекгуси ҳар кимга алам тигин,
Замона кулди ул гофилғаким даврон ситам тигин,
Анго урмоқин англаб ўзгага тиғи ситам чекти.

Тараб шамъин ёрут, жоно, зиёсиз умрин англаб,
Кўнгулни хуррам эт нашъу намосиз умрин англаб,
Юриткил соф саҳбони сафосиз умрин англаб,
Хушо улким мувингдек чоғ вафосиз умрин англаб,
Сабухи жомни аҳбоб бирла дам-бадам чекти.

Қою ошиққи онинг дилбари симин сақоқ ўлса,
Юзи гул, сочи сунбул, сарв қад, ширин дудоқ ўлса,
Ажаб эрмастурур сабру шикеб ондин йироқ ўлса,
Агар кўнглида бир гул ҳажридин хори фироқ ўлса,
Баҳона йиғламоққа бир неча жоми алам чекти.

Неча йиллар чекиб ҳижрон аро юз минг ғаму меҳнат,
Кўзида ёш, тилида нола, кўнглида туман кулфат,
Бу ҳолат ичра ногаҳ юз қўюб онинг сори давлат,
Агар худ васл иқболи муяссар бўлса бир соат,
Фаридун тахти узра базм тузди, жоми жам чекти.

Хушо улким нигори илгидин бир жом бергач даст,
Қадни таъзим учун ҳар дам қилиб ҳам ул сифатким
шаст,

Солиб кўзни адаб бирла танин туфроққа айлаб паст,
Бўлуб матлуб рухсориға маҳву жомиди сармаст,
Юзин туфроққа қўйди, бошини элдиға хам чекти.

Тутарда жом анго соқий олиб бурқаъни юздинким,
Томизса турк ойини била тутғай туқуздинким,
Оқизса тўлдуруб соғар яна сўнғай ўтуздинким,
На давлатдурки бу ҳолатда борди андоқ ўздинким,
Бақо иқлимидин рахтини то мулки адам чекти.

Хушо базмики май ваҳдат анго соқий ҳабиб ўлғой,
Нишоти бас ажибу наъшаси беҳад ғариб ўлғой,
На мумкин, Оғаҳий, бу базмға ҳар ким қариб ўлғой,
Навоий, шояд ул раҳравға бу давлат насиб ўлғой —
Ким, ул дашти фано қатъ этколи йиллар қадам чекти.

ФУЗУЛИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАСЛАР

Қобили дийдор агар аҳли жамол айлар мани,
Юзларининг кўзгуси тўти мисол айлар мани,
Гарчи ҳўблар сурати соҳиб мақол айлар мани,
Ҳайрат, эй бут суратинг кўрдукча, лол, айлар мани,
Сурати ҳолим кўран сурат хаёл айлар мани.

Даҳр аро меҳри рухинг солғуси партав кунчаким,
Ҳажридин ёғду куним бўлмиш қароғу тунчаким,
Партави ондин тиларман кеча тонг отқунчаким,
Меҳр солмазсан манга, лутф айламазсан мунчаким,
Соятак савдойи зулфинг поймол айлар мани.

Хусн ила сансан жаҳонда меҳри анвар нечаким,
Фурқатинг шомида манман зору музтар нечаким,
Гарчи эҳсонинг манга беҳадду бемар нечаким,
Заъф толиъ монини тавфиқ ўлур ҳар нечаким,
Илтифотинг орзуманди висол айлар мани.

Үйла олий манзилатсанким, савинг мислинг адам,
Кўйинга ман хоксоринг еткурай найлаб қадам,
Чун сарири ҳуси уза сан нодшоҳи муҳташам,
Бан гадо, сан шоҳа ёр ўлмоқ йўқ, аммо найларам
Орзу саргаштаи фикри муҳол айлар мани.

Чок эрур ман хастага нозинг хадангидин жигар,
Сунбулунг савдосида девона кўнглум навҳагар,
Энди раҳм айлаб манго, эй сарв қадди сиймбар,
Тири ғамзанг отмоким, бағрим дилар, қоним дўкар,
Иқди зулфинг очмаким, ошуфта ҳол айлар мани.

Ҳар нафас кўнглум борур бир моҳнайкар ишқина,
Ҳар замон жоним тушар бир лаъли шаккар ишқина,
Кўргач ўлгум мубтало бир шўҳи дилбар ишқина,
Даҳр вақф этмиш бани наврас гўзаллар ишқина,
Ҳар етан маҳваш асири хатту хол айлар мани.

Кимга раҳбарлик қилур ёри шафиқи ишқким,
Бўлгуси манзил анго байтул-атиқи ишқким,
Оғаҳийдек чун манго бордур рафнқи ишқким,
Эй Фузулий, қилмазам тарки тариқи ишқким,
Бу фазилат доҳили аҳли камол айлар мани.

* * *

То хўблуг сарири уза маскан айладинг,
Қилмоқ мани гадога ситамлар фан айладинг!
Аҳбоб мажлисин кечалар маъмаи айладинг,
Эй маҳ, баиимла дўстларим душман айладинг,
Душман ҳам айламаз бу ишиким, сан айладинг.

Елборди кўп тазарруъ ила бу ҳазин санго,
Бир дам жафо кам ўлмоди, эй маҳжабин, санго,
Балким зиёдроқ бўлубон қаҳру кин санго,
Пайконларингла дўлди таним, офарин санго,
Бедод чекмакка танимни оҳан айладинг.

Қўбдин бери чекиб туну кун нолаи ҳазин,
Субҳи висола бир дам ўло олмойин қарин,
Фурқат қаро тунида эдим ожизу ғамин,
Бўлсун зиёда рифъатинг, эй оҳи оташин,
Меҳнат саромизи бу кеча равшан айладинг.

Ул сарв қад мудом этибон майли аҳли дун,
Бу ғусса остида бўлубон қоматим нигун,
Зиндонн ҳасрат ичра эдим ожизу забун,
Аксилмасун тароватинг, эй ашки лолагун,
Гулгул домуб мақомимизи гулшан айладинг.

Жавру жафо манго фалаки пур итобдин,
Афзуи этар ҳамниша қиёсу ҳисобдин,
Заъфим агар қави бўлубон бу азобдин,
Жон чиқса манзил этмага эв дут ҳубобдин,
Эй кўз, ёшики қасди бинойи тан айладинг.

Ҳаргиз жафоу жавр русумини йўймадинг,
Зулм айламакдин, эй бути хунхор, тўймадинг,
Кўксимдин ўзга ерга отиб новак ўймадинг,
Таҳсин сангоки, кўнглум уйин тийра қўймадинг,
Ҳар захми новакинг анга бир равзаи айладинг.

Чун йўқтурур бу олам аро истидоматинг,
Бас онда, Огаҳий, недур истиқоматинг,
Азми тарик айла кўполмай надоматинг,
Мумкин дагил жаҳонда, Фузулий, иқоматинг,
Беҳуда сан бу марҳалада маскан айладинг.

МУНИС ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

То тангри яратмишдур ул орази зебони,
Лаъли лаб онга бермиш бу ҳусни дилорони,
Кўргач не ажаб бўлсам ошуфтау ҳайрони,

Жонбахш лабинг узра чикмиш хати райхони
Ким, кўрди Хизр бирла бир ерда Масиҳони.

Таъдиб онга еткурди чарх ўйла тонг отгунча
Ким, урди сабо кожин оғзини қонатгунча,
Етмак сабабин сўрсанг бу зиллат онга мунча,
Даъвиға очиб эрди лаб оғзинг ила гунча,
Бу тарки адабдиндур, оғзидин оқар қони.

Ҳар кимки жаҳон ичра фарзоналиг истайдур,
Кўргач сани ақл ондин беғоналиг истайдур,
Ҳар ошиқи шайдоким мардоналиг истайдур,
Шамъи рухига, жоно, парвоналиг истайдур,
Беҳуда эмас ойинг ҳар кечада даврони.

Эй арсан ҳусн ичра хўблар аро чобукрак,
Ғамзанг қиличиға иш ҳар лаҳза боғир тилмак,
Чашми сияҳинг коми жон олмоқ эрур бешак,
Пайваста қошинг ёйи мужгондин отар новак,
Кўнглум ҳадафи онинг, жоним доғи қурбони.

Ҳижрон аро ком эрди бу шийфта ҳолингга
Ким, солса назар гаҳ-гаҳ фархунда жамолингга.
Гарчи ета олмасман бир лаҳза висолингга,
Бўлмиш дили тангимда ором хаёлингга,
Зиндон аро тутғондек манзил маҳи Канъони.

Бу даҳри дуни ичра ғар шоҳу вагар сойил,
Мажмуъи улус жони рухсорингодур мойил,
Эй ноз фунунида маҳвашлар аро комил,
Жонларга жамолингдин оғаҳлиг ўлур ҳосил,
Ҳусн ичра санго бўлмиш ойинаи руҳони.

Ҳар лаҳза агар отсанг ўқ бесабаб эрмаским,
Оғаҳийга ондин жуз айшу тараб эрмаским,
Тан неча фигур ўлса жонга тааб эрмаским,

Пайваста яролардин шукрим ажаб эрмаским,
Гулранг қабо топмиш Мунис тани урёни.

РОЖИИ ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Бўлуб субҳим фироқинг ичра шом оҳиста-оҳиста,
Фигону нола айларман мудом оҳиста-оҳиста,
Мани айларга гоҳи шодком оҳиста-оҳиста,
Кел, эй сарви равон, айлаб хиром оҳиста-оҳиста,
Кириб жон гулшанида қил мақом оҳиста-оҳиста.

Манга дарду бало зиндонидур субҳу масо маскан,
Кўзим хира, дилим тийра, таним хаста, тилим алкан,
Бу ҳолимга тараҳҳум зоҳир айлаб, эй маҳи пурфан,
Фироқингда қороргон кўзларимни айлагил равшан,
Очиб гаҳ-гаҳ рухи хуршидфом оҳиста-оҳиста.

Демишсан дардга тоқат қила олмассан ишқ ичра,
Миҳан тиги била кўксунг тила олиссан ишқ ичра,
Оёқ гам даштига босиб кела олмассан ишқ ичра,
Дема бош ўйнамоқ расмин била олмассан ишқ ичра,
Билур сарбозлар расми низом оҳиста-оҳиста.

Бўлубман то ғами ишқинг аро бечорау вола,
Қадим бўлмишдурур меҳнат юкидин ўйлаким ҳола,
Бу ҳайъат бирла базмингга етибман тояу тола,
Муганний, туз бийик созингнию чеккил бийик нола,
Эмас дилхоҳ соз этмак давом оҳиста-оҳиста.

Агар ҳушинг эса бир дам эшит пандимни, эй одам,
Ема ҳайвон мисиллик ҳарна келса олинга ҳар дам,
Бўлубдур нафс саркаш руҳига муставлию аҳкам,
Десангим нафс ром ўлсун риёзат айлагил кам-кам,
Солурлар бадлигом отга лижом оҳиста-оҳиста.

Қаноат гулшани иззатга эли айлабон восил,
Тамаъ зиндонн зиллатга қилур берайбу шак дохил,
Тутубон жаҳлу гафлат таркини оламда, эй оқил,
Чу донишда чиқардинг от қаноат файзин эт ҳосил,
Тамаъдин элга бордур нангу ном оҳиста-оҳиста.

Келибдур то адамдин Огаҳий бу олами дунга,
Бўлубдур мубтало дарду ғами беҳадди афзунга,
Тараҳхум айлабон илгинг сўнуб саҳбойи гулгунга,
Кетур соқий паёпай жомн май Рожийи маҳзунга,
Ғамн дафъин қилур шурби мудом оҳиста-оҳиста.

МУСАДДАСЛАР

Дўстлар, моҳвашим ҳусну сафосини кўрунг,
Қуёш осо юзининг нуру зиёсини кўрунг,
Хизрдек сабз хати нашъу намосини кўрунг,
Сарв янглиғ қадию, нозу адосини кўрунг,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Ўтини оҳим агар кўкдин ошурса, нетойин,
Сувини ашким агар кўкка етурса, нетойин,
Сабру орому адам сори юз урса, нетойин,
Эли нолам уни афгонга кетурса, нетойин,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Қадди зебоси келиб боғи латофат шажари,
Лаби ширини эрур нахли назокат самари,
Сўзидур лаззат оро тенги малоҳат шакари,
Не малак ўхшар анга нозу адода, не пари,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Оҳ уруб кетсам агар ҳар нафас ўздин, не ажаб,
Ашк селини оқизсам ики кўздин, не ажаб,
Айта олмай аламим бирини юздин не ажаб,
Гар тилим қолса гаму дард ила сўздин, не ажаб,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Юзи хуршид, қуёш маҳви зиёсидур онинг,
Хусн аро ул шаҳу хўблар фуқаросидур онинг,
Жумлаи ҳуру пари гўё фидосидур онинг,
Уртаган жону дилим нозу адосидур онинг,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Муддатидурки бу дайр ичра мани хом тамаъ,
Қилмишам жоми мурод айламак ошом тамаъ,
Яъни этмишман ул ой лабларидин ком тамаъ,
Эмди мандин нафаси айламанг ором тамаъ,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Ситаму, жавру жафо таврида ҳамто йўқ анго,
Шафқату, меҳру вафо рағбати қатъо йўқ анго,
Қаҳру озори кўбу, марҳамат асло йўқ анго,
Улса мандек неча минг ғамзада парво йўқ анго,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Маҳфий ўтиға ичимнинг шаку райб айламангиз,
Боқинг аҳволима, нафъи сари ғайб айламангиз,
Ҳолима чок ба жуз синаи жайб айламангиз,
Кўнглум оҳию кўзум ашқини айб айламангиз,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Лутфи жоми била ичмак тилабон бодаи ноб,
Тамаи хом ўти ичра жигарим бўлди кабоб,
Чекарам Огаҳийдек қаҳр шиканжида азоб,
Айб ошуфталигим айламангиз, эй аҳбоб,
Қоши ёсиға боқинг, кўзи қаросини кўрунг,
Жонима ҳар бирининг жавру жафосини кўрунг.

Неча даврон ситамидин ер уза паст бўлай,
Оху ашку аламу дард ила ҳамдаст бўлай,
Истарам эмди ринд аҳлига вобаст бўлай,
Жоми май нашъасидин зўр забардаст бўлай,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиё, бер манга бир жомки, сармаст бўлай.

Токи ақлу хираду ҳуш ила дучор ўлдим,
Ғаму дарду алам илгига ғирифтор ўлдим,
Бўлмадим шод дамию, туну кун зор ўлдим,
Боридин эмди мани ғамзада безор ўлдим,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай.
Соқиё, бер менга бир жомки, сармаст бўлай,

Шиддати жаври фалак ўйла назор этти мани.
Ким, алам базмида ғам чангига тор этти мани,
Ҳар замон неча туман нолаға ёр этти мани,
Заҳмаи кулфат ила ожизу зор этти мани,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиё, бер манга бир жомки, сармаст бўлай.

Жонни дайр ичра ғами даҳрдин озод этайин,
Дили вайронии чақир, дардидин озод этайин,
Донишу фаҳму хирад борини барбод этайин,
Бу тариқ ила ўзумни нафаси шод этайин,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиё, бер манга бир жомки, сармаст бўлай.

Эй хушо риндики, етмас анга даврон ситами,
Йироқ ўлмиш танидин санги ҳаводис алами,
Илмас онинг назариға бу жаҳон бешу ками,
Балки тенг оллидадур даҳр вужуду адами,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиё, бер манга бир жомки, сармаст бўлай.

Утди умрим туну кун ранжу алам фикри била,
Фоқау фақр аро юз меҳнату ғам фикри била,
Тамаъу марҳамат аҳли карами фикри била,
Сийму зар ҳирси, динору дирами фикри била,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиде, бер менга бир жомки, сармаст бўлай.

Хонақоҳ ичра тилаб файз чу тутдим манзил,
Кўрмадим анда дами ушбу муродим ҳосил,
Келди ҳушёрлиғ ичра манга юз минг мушкул,
Огаҳийдек тиларам эмди хирадни зойил,
Тобакай даҳр ғами қайдиға побаст бўлай,
Соқиде, бер манга бир жомки, сармаст бўлай.

ТАРЖИЪБАНД

Даҳр уйи бунёдким, су узрадур маҳкам эмас,
Онда кирған эл хавотирдин амон бир дам эмас,
Дойимо вайронлиғ осори онинг арконидин,
Борча олам аҳлиға маълум эрур, мубҳам эмас,
Кечау кундуэ ёғар идбор гарди сақфидин,
Ёғмоқи ҳар дам фузун онинг замони кам эмас.
Бу сифатлиғ уй аро ҳар кимки маскан айлади,
Хотири онинг хавотирдин дами беғам эмас.
Ушбу меҳнатхонада гар шоҳ бўлсун, гар гадо,
Бир нафас айшу фароғат жомидин хуррам эмас,
Онда ҳар ким бошиға юз дарду ғам айлаб ҳужум,
Бир киши йўқ, ашки ҳасратдин кўзи пурнам эмас,
Кўбдур онда шират умеди била тутғон макон,
Шоҳида мақсудиға лекин бири ҳамдам эмас.
Барча зиндон балиятға бўлубдур мубтало,
Умри ичра бир нафас осуда бир одам эмас.

Даҳр бир вайронандурким, хароб обод эрур,
Чикса ондин ҳар киши ғам бандидин озод эрур.

Даҳр бир гулшандурур, бўйи, вафоси йўқ онинг,
Жонға ҳаз еткургудек обу ҳавоси йўқ онинг.
Йўқ баҳорида хазон осибидин бир дам омон,
Кўз юмуб очғунча фаслининг бақоси йўқ онинг.
Ишрати субҳини ғам шоми мукаддар айламиш,
Бир нафас баҳр олғудек файзи сафоси йўқ онинг.
Ҳар гуликим очилур онда анга йўқ барги айш,
Ҳар қушиким ун чекар, ишрат навоси йўқ онинг.
Тушса ҳар шабиам суви гар онда ҳасрат ашқидур,

Чекса қад ҳар наҳли шакли дилкушоси йўқ онинг.
Они сартосар ҳаводис хайли манзил айламиш,
Бехавотир сайр қилгудек фазоси йўқ онинг.
Ҳар кишиким роҳат истаб айлади маскан они,
Меҳнату, дарду ғамининг интиҳоси йўқ онинг.
Борча умрин ўткариб юз минг машаққатлар била,
Лаҳзаи зиндон кулфатдин раҳоси йўқ онинг.

Даҳр бир вайронандурким, хароб обод эрур,
Чиқса ондин ҳар киши ғам бандидин озод эрур.

Даҳр дун айёрасиким, йўқ анго меҳру вафо,
Пешаси кину, нифоқу, одати, жавру жафо.
Йўқтурур асло қамул маккора қотил зотида,
Заррача раҳму мурувват, қатрача шарму ҳаё.
Ҳийла домиға халойиқни ғирифтор этгуси,
Кўргузуб гунжу, далолу, ғамзау, нозу адо.
Ишвалар зоҳир қилур ҳар лаҳза юз найранг ила,
Токи эл жону дилнға солғай ошубу бало.
Қадди шавқи ичрадур танларга юз захми синон,
Кирпики фикридадур жонларга минг ниши изо.
Зулфининг савдоси домида қилиб зору асир,
Айлағай жумла халойиқ рўзгорини қаро.
Ҳажр захри бирла айлаб элни доим талхком,
Васли нўши бирла бир дам айламас комин раво.
Қатл этар охир туман нокомлиғ тиги била,
Кимсаки бўлмиш онинг қайди ғамнға мубтало.

Даҳр бир вайронандурким, хароб обод эрур,
Чиқса ондин ҳар киши ғам бандидин озод эрур.

Солма кўз ушбу жаҳон шавқиға зинҳор, эй кўнгул,
Ойрила олмас балоға бўлма дучор, эй кўнгул,
Ҳар нафас юз ишваким фош айлар, ондин мақсади
Халқни ишқида ўлтурмак турур зор, эй кўнгул.
Васлиға майл этса ҳар ким жавр ила айлар ҳалок,
Бўлмоғил мойил анға, бўлғил хабардор, эй кўнгул.

Истасанг топмоқ нигор оллида иззу эътибор,
Ул ситамгар оллида қилма ўзинг хор, эй кўнгул.
Гарчи суратда кўринур бир нигори шўх шаиғ,
Лек маънида эрур бир золи маккор, эй кўнгул.
Қасдидур элни фириби домига қилгай асир
Буки ҳар дам қилғуси юз жилва изҳор, эй кўнгул.
Ҳийласига олдоиб онинг бори олам эли,
Тун-кун ўлмишлар висолнга талабгор, эй кўнгул.
Йўқ жаҳонда бир киши онинг фирибини ебон
Бўлмагон андуҳ ила ғамга гирифтор, эй кўнгул.

Даҳр бир вайронаидурким, хароб обод эрур,
Чиқса ондин ҳар киши ғам бандидин озод эрур.

Бу жаҳон вайронасиқим, онда роҳатдур адам,
Маскан этмишдур они хайли ғаму фавжи алам.
Ҳам биносида онинг ранги бақодур озу кўб,
Ҳам ҳавосида онинг бўйи вафо бисёр кам,
Не онинг шаҳрида бордур айшу роҳатдин нишон,
Не онинг саҳросида бордур нишот осори ҳам.
Шаҳрию саҳросидур манкуб хайли ҳодисот,
Боғию бўстонидаур помоли афвожи ситам.
Умрида меҳнат чекардин топмағай бир дам фароғ,
Ҳар кишиқим бу кўҳан вайронага қўйди қадам.
Не ситамлар чекмай ондин борди Афридуну Кай,
На аламлар кўрмай ондин қолди Кайковусу Жам.
Жавридин фориғ эмас бир дам гадойи нотавон,
Зулмидин эмин эмас бир лаҳза шоҳи муҳташам.
Огаҳий, чиқ ондину, фақру фано йулига кир,
Даҳр аро бўлмай десанг гар мубталойи банди ғам.

Даҳр бир вайронаидурким, хароб обод эрур,
Чиқса ондин ҳар киши ғам бандидин озод эрур.

Р У Б О Й Й Л А Р

Е раб, қилибон ғамингни мақбуб манга,
Дардингни туну кун айла матлуб манга,
Руҳимни ҳамиша нафсга ғолиб эт,
Нафсамни ҳамиша айла мағлуб манга.

Эй келди фунуну илм таслим санга,
Қилмоқ манго лозим ўлди таъзим санга,
Гарчи йўқ эди қувват аёқимда, вале
Келдим бош ила олғоли таълим санга.

Умрим ўтубон қилиб гадолиғ, ё раб,
Комимга етушмади раволиғ, ё раб,
Мақсадга ҳама етти, вале қолди манго
Оқ саққол ила юзи қаролиғ, ё раб.

Бир сўз дегали гар очса жонон икки лаб,
Беҳадду адад бўлур дур афшон икки лаб,
Юз қатла ғами ишқидин ўлсам ғам эмас,
Ким бергусидур бир сўз ила жон икки лаб.

Ишқ урди онингдек дили вайронима ўт,
Ки жисм ёниб, тушти доғи жонима ўт,
Кул бўлса, вужудим куюб эмди тонг эмас,
Ким урди ғазаб чеҳраи жононима ўт.

Оҳимга жафойи чархи ахзар боис,
Ашқимга ғами даҳри ситамгар боис,

Йўқ-йўққи, ғалат айладим андоқ эрмас,
Ким борчасига фироқи дилбар боис.

Даҳр аҳлидин уммеди ато қилма абас,
Гар оқил эсанг, бўйла хато қилма абас,
Айлаб тамаи вафо ситамгарлардин,
Уз жонинга ўз-ўзинг жафо қилма абас.

Тут дам-бадам, эй сарв гуландом, қадах
Ким ичмоқ алингдин мангодур ком қадах,
Ишқинг ғамидин кўнгул эрур бетоқат,
Еткурсуи анго замони ором қадах.

Ҳалқа қурубон қилма алоло, эй шайх,
Оламга ўзинг айлама расво, эй шайх,
Ким борча риёу ҳийлаю макрингни
Фош этма улус аро сароно, эй шайх.

Масжидда намоз ўқуб мудом, эй зоҳид,
Гар тонмас эсанг муроду ком, эй зоҳид,
Ихлос била кириб харобот ичра,
Соқий кўлидин ич тўла жом, эй зоҳид.

Гар келди шароби ишқ бисёр лазиз,
Билмайдур они зоҳиди ҳушёр лазиз,
Ҳар навъ давоки дофиъи дард дурур,
Кўргуси қачон мизожи бемор лазиз.

Еткурди сафо ер юзига фасли баҳор,
Очилди гулу, лолау насрин бисёр,
Келгилки, чаманлар ичра базм тузуб,
Нўш айлагали тараб майини, эй ёр.

Ўлтурди мани ул кўзу қош, эй дилбар,
Қатлим уза кўргузуб талош, эй дилбар,
Ман бўйла агар юз карат ўлсам йўқ бож,
Берсуи санго ҳақ узоқ ёш, эй дилбар.

1
Ҳар кимки тариқи ишқ аро содиқ эмас,
Ошиқлик онингдек кишита лойиқ эмас,
Ҳар нечаки чекса туну кун оху фиғон,
Билгилки, жамоли ёрга ошиқ эмас.

Қилмоқ била парвариш тикан гул бўлмас,
Ҳам тарбият ила зоғ булбул бўлмас,
Гар асли ёмонга яхшилик минг қилсанг,
Яхшилик онинг ияти билкулл бўлмас.

Е раб, мани нафс бандидин айла халос,
Ҳам кибру ҳаво камандидин айла халос,
Ҳар ишда писандингни манга рўзи этиб,
Олам элининг писандидин айла халос,

То қилди лаби сўзда шакар афшонлиғ,
Жонсиз баданим бўлди ҳам ул дам жонлиғ,
Дер зоҳид: ўшул масиҳ ишқин тарк эт,
Одамда бу навъ бўлур экан идоилиғ.

Эй ёр, дами ҳоли паришоняма боқ,
Сориг юзиму дидаи гирёнима боқ,
Ҳар кеча фалак хирманини куйдирган
Оҳим ўтию шуълаи афғонима боқ.

Ваҳким, яна зулмини аён этти фалак,
Боғримни ғами ҳажр аро қон этти фалак,
Кўз йўлидин ул қонни равон этти фалак,
Охир манго, кўрки, қасди жон этти фалак.

Эй мутриби гулчехра, тузуб созингни,
Созингга ҳамоҳанг қил овозингни,
Лутфунгни букуи базм аҳлиға вофир эт,
То субҳғача кам айлагил нозингни.

Фарёдки, қаррилик манга зўр этти,
Бошим чошибон ақл ила ҳушим кетти,
Ҳам урди касал жафоси нишин андоқ
Ким тандин ўтуб жонима эмди етти.

Т У Ю Қ Л А Р

Ғам юки то қоматим ё қилмади,
Оҳим ўтига фалак ёқилмади,
Қилмади раҳми манго, худ ўзгага
Билмадимким, қилдиму ё қилмади.

Дўстлар, ҳамроҳлиғ айлаб борингиз,
Тундхў ёрим қошига борингиз,
Бир кеча базмимга келтурмак учун,
Бош аёқиға қўюб ёлборингиз.

Ваъдан лутф этма, от жавр айлаб ўқ
Ким манго ул насядин яхши бу ўқ,
Ўтди умрим ваъданг уммеди била,
Сабр қилмоқ бўлгусидур мунча ўқ.

Бўлди чун умринг кунининг вақти туш,
Нафси саркаш отини кўб чопма, туш,
Хобгоҳ эткил қаноат манзилин,
Йўқса ҳаргиз кўрмагунгдур рост туш.

Дарди захри солди чинлар қошима,
Келмади ҳолим сўрорға қошима,
Ғам юкин чекмакда, эй дил, чобук ўл,
Ҳаргиз ушбу ишда бошинг қошима.

Чехрасининг гарчи муҳриқ нори бор,
Бергуси доям ниҳоли нори бор,
Сигмоғунг базми аро, эй муддаий,
Телмуруб турма бу ерда, нори бор.

МАСНАВИЙЛАР

Даҳрки бир боғи мусаффо дурур,
Бошдин аёқ зеб ила оро дурур.

Лутфу назокат аро ҳар гулшани
Айш ила ишрат элининг маскани.

Ўйлаки фирдавс фазоси онинг,
Рухфизо обу ҳавоси онинг.

Наҳрлари, ўйлаки, баҳруи нажот,
Балки узубат аро айнул ҳаёт.

Сувлари ҳар сори намудор ўлуб,
Ойинан таҳтаҳул анҳор ўлуб.

Ҳавзлари ичра мусаффо зулол,
Хосияту таъм аро кавсар мисол.

Ўйла ҳавоси бўлубон дилкушо
Ким дами Исо кибидур жон физо.

Очилибон юз ранг ила гуллари,
Сочилибон гул уза суибуллари.

Ғунчалари кулгу қилиб ошқор,
Ўйлаки базм ичра лаби лаъли ёр.

Сувлари атрофида райҳои бутуб,
Хат киби ёр эрии уза ер тутуб.

Наргиси юз ноз ила очиб кўзин,
Кўргузубои халқга маргуб ўзин.

Сарвлари ўзни қилиб жилвагар,
Қад чекибон ноз била сарбасар.

Ҳар сори ашжори чекиб кўкка бош,
Ҳар бири бир ранг қилиб мева пош.

Комга ҳар мева бериб бир маза,
Сурат аро бир-бирисидан назаҳ.

Гул уза булбуллари гўё бўлуб,
Нағмаси элга тараф афзо бўлуб.

Сарв уза қумрилари тортиб наво,
Савти халойиққа бўлуб гамзудо.

Жилва қилиб қушлари юз ранг ила,
Ҳар бир этиб нола бир оҳанг ила.

Ҳар бири оҳанги келиб дилкушо,
Лаҳни эшитканга бўлуб жонфизо.

Қасрлари мисли қусури биҳишт,
Файз ила оғишта анго хок гишт.

Халқга ҳар қасри бўлуб базмгоҳ,
Шамслари зийнат аро меҳру моҳ.

Борча хаварнақга келиб таъназаи,
Рашки жинои боғиға оташ фиған.

Ҳар бири юз нақш қилиб ошкор,
Ғайри мукаррар бори нақшу ниғор.

Базмгаҳи мутриби ҳаддин зиёд,
Ҳар бири сурат аро бир ҳурзод.

Файз асар лаҳну навоси келиб,
Қуввати тан руҳ ғизоси келиб.

Гар лаби хуш лаҳжасидин ҳар дами,
Чикса топиб тоза ҳаёт олами.

Нағмаи далкаш аро чеккач наво,
Солиб улус бошига турлук ҳаво.

Лаблари ҳар савтга ким очилиб,
Мажлис аро дурру гуҳар сочилиб.

Ҳар унидин булбули гўё хижил,
Ҳар дамидин доғи масиҳо хижил.

Ноз ила ҳаргаҳки наволар тузуб,
Юз минг ўлук ҳар нафаси тиргузуб.

Чанг ила соз айласа оҳангини,
Солғуси Зухра қўлидин чангини.

Қилса аён нолаи беҳжат асар,
Элга берур умри абаддин хабар.

Ҳур сифат ҳусн аро, соқилари
Ғанжу далол ила мужассам бари.

Тарзию рафтори баче хўб ўлуб,
Бошдин аёқ жон киби маргуб ўлуб.

Шаклидин осори тараб ошкор,
Тарзида анвои фараҳ бешумор.

Юзларидин хўблиғ анвори фош,
Кўзларидин мастлиғ осори фош.

Суратидур лутфу карам масдари,
Ҳайъатидур хулқу шиям мазҳари.

Ишвасидин аҳли тараб маст ўлуб,
Нашъасиға даҳр эли побаст ўлуб.

Кимки танг айласа махмурлиғ,
Лутфи анго бергучи масрурлиғ.

Ким эса бир дард била мубтало,
Етқай онинг марҳаматидин даво.

Ҳар кишиким даҳр аро ғамгин эрур,
Лутфидин онинг фараҳ огин эрур,

Ғамзадалар ёри бўлуб субҳу шом,
Қилмоқ эрур кўшиши масти мудом.

Шафқати бирла ҳама эл шод ўлуб,
Илгидин ишрат уйи обод ўлуб.

Шишалари сурати зебо келиб,
Айш элига анжуман оро келиб.

Сарвдек андом ороу сина соф,
Ҳарна десанг васфида эрмас газоф.

Элга бўлуб руҳфизо қулқули,
Ўйлаки фирдавси барин булбули.

Жисмида май акси намоён бўлуб,
Бошдин аёқ жилва гаҳи жон бўлуб.

Жонга фараҳ ҳайъати зебосидин,
Кўз тошибон нур тамошосидин.

Зийнати базм ўлди қиёми онинг
Роҳати жон келди хироми онинг.

Лабларидан қилса қачон лаълфош,
Лаълнинг оллида бўлур лаълтош.

Жисмики ёқути фараҳ конидур,
Аҳли тараб пайкарининг жонидур.

Косалари софу мунаққаш дурур,
Неча туман ранг ила дилкаш дурур.

Нақшлари борча бўлуб дилиншин,
Кўрмай онн умрида наққошн Чин.

Сурати ул навъки моҳи тамом,
Вола анго мажлис эли субҳ шом.

Даст-бадаст олибон аҳли тараб,
Бўса қилиб лабларини рўзу шаб.

Ул бериб ул элга равон шарбатин,
Балки бериб лаззати жон шарбатин.

Кулгуга оғзи очилиб борҳо,
Қилмоқ учун элни тараб ошно.

Ҳам тўлан ой пайкаридур ҳам ҳилол,
Элга бўлуб мужиби дафъи малол.

Жонға фараҳлар етуруб хандаси,
Аҳли жаҳон хандасининг бандаси.

Жумла халойиқ анга роғиб бўлуб,
Васлига юз жон била толиб бўлуб.

Бодалари софу муаттар келиб,
Роҳати жон ўйлаки кавсар келиб.

Лавну мизож ичрадур асру жамил,
Ўйлаки тасним била салсабил.

Толиби ошом анга хуро бўлуб,
Ғайрати саҳбойи тахуро бўлуб.

Ламъаси андоққи, мунир офтоб,
Ойиниан беҳжат анго ҳар ҳубоб.

Мавжлариким бўлур анда аён,
Жавҳари миръоти мусаффойи жон.

Рангида осори тараб ошкор,
Бўйида асрори фараҳ бешумор.

Таъми бериб нашъан оби ҳаёт,
Ичса киши топғуси ғамдин нажот.

Лаазатидур руҳи равон роҳати,
Балки бадан қуввати, жон роҳати.

Нашъасидии табъ намойиш топиб,
Уқдан ашколи кушойиш топиб.

Ғам тунининг машъали тобони ул,
Аҳли тараб пайкарининг жони ул.

Топса онинг васлини қайси макон,
Бўлғусидур ғабрати боғи жинон.

Шўхлари ҳур ила ғилмон киби,
Ҳур ила ғилмон демайин, жон киби.

Қомати тўби киби зебо келиб,
Сурати жондек фараҳ афзо келиб.

Юзи латофат чаманининг гули,
Сочи тараб гулшанининг сунбули.

Қоши назокат фалакида ҳилол,
Кўзи назоҳат хўтанида ғизол.

Кирпикидур ноз камонига ўқ,
Ғамзасининг қатл ишида мисли йўқ.

Зулфи узори уза печон каманд,
Аҳли жаҳон бўйнига айларга банд.

Зоҳир ўлуб лаъл уза хатту ҳол,
Айлагали даҳр элини ошуфта ҳол.

Неча адо ҳар нафас изҳор этиб,
Ишқиға кўрганини гирифтор этиб.

Жилвасиға кимсаки дучор ўлуб,
Жон била ҳусниға гирифтор ўлуб.

Ҳар кишиким бўлди гирифтор анго,
Сўнгра қутулмоқлиғи душвор анго.

Ҳар киши васлиға онинг топса даст,
Бўлғусидур бодан ишратға маст.

Кўзи ёрур шамъи жамоли била,
Ком топар лаъли зулоли била.

Толини хуш, бахти ҳумоюн бўлур,
Айш доғи дам-бадам афзун бўлур.

Англоғил алқиссаким, бу базмгоҳ
Ким эрур ишратғади дарвишу шоҳ.

Келди дил овизу, дил оро, баса,
Аҳли жаҳонига тараб афзо, баса.

Зийнатию шавкатидур бешумор,
Жилвағади қудрати парвардигор.

Айши била ишратининг сони йўқ,
Неъматининг ҳаддию поёни йўқ.

Рохатию ҳаззи эрур беҳисоб,
Давлатию молиға худ не ҳисоб.

Лек дарифоки, бақо йўқ анго,
Заррача осори вафо йўқ анго.

Кўз юмуб очғунча ўтар фурсати,
Айшиға вобаста эрур меҳнати.

Мутрибиға ҳамдам ўлуб ҳар киши,
Тошмоқ эса ком наволар иши.

Тонғуси ондин яна маҳрумлик,
Навҳау мотам била мағмумлик.

Олса киши соқини мавзунидин,
Жоми лаболаб майи гулғунидин.

Гарм ҳануз ўлмаини ондин димоғ,
Бўлғусидур дарди хумор ичра доғ.

Шоҳидидини кимса топиб гар висол,
Бўлса неча васл аро ишрат сигол.

Охир ўлуб фурқатиға мубтало,
Келғусидур бошиға юз минг бало.

Давлатиға ҳар киши гар топса даст,
Бўлса неча кун анго мағруру маст.

Борғуси давлат, қолибон ҳасрати,
Ҳасратиға орзимағай давлати.

Онда агар шоҳу гадо гар дурур,
Чеккали ҳасратни баробардурур.

Кўрки Искандар била Бахрому Жам,
Елғуз олар, йўқки неча шоҳ қам.

Онда бўлуб коми раво неча кун,
Айлабон изҳори ҳаво неча кун.

Маснади давлатда мақом эттилар,
Базму нишот улчаки ком эттилар.

Лек қилиб айш мудом иртикоб,
Айладилар саъйи талаб беҳисоб.

Ҳосил эта олмайин аммо мурод,
Ҳасрат ила борди бори номурод.

Мақсадиға ҳеч бири етмади,
Маъзилиға шод бўлуб кетмади.

Борди ҳама юз туман армон била,
Ҳамроҳ ўлуб меҳнату ҳирмон била.

Бас кишиким, оқилу доно дурур,
Фаҳму хирад бирла тавонодурур.

Олию озода тутуб ҳимматин,
Даҳрға сарф айламагай рағбатин.

Базмғаҳи айшиға алданмагай,
Рағбат ила давриға айланмагай.

Кўргай онинг айшию раижини тенг,
Билгай онинг фақрию ганжини тенг.

Балки тутуб тенг йўқу борини,
Чекмагай онинг ғами озорини.

Одат ўлуб сабру қаноат анго,
Иш туну кун бўлғой ибодат анго.

Халқ аро гар оғаҳ эсанг, Оғаҳий,
Бегараз ар сўзни десанг, Оғаҳий,

Чунки эрур бошдин-оёқ чин сўзинг,
Лек керакдур амал этсанг ўзинг.

Гар амалинг бўлмаса, не фойда,
Борча сўзинг бўлғуси бефойда.

Келиб, эй соқийи хўжаста лиқо,
Тийра ҳужрам аро қуёш осо.

Лутф бирла қошимда маскан қил,
Кун мисиллик тунимни равшан қил.

Олиб илгинга жоми минони,
Жом аро қуй латиф саҳбони.

Илтифот айлабон манга тутғил,
Неча ичсам яна тўла тутғил.

То они нўш айлабон ҳар дам,
Даҳр ишғолидин бўлуб беғам.

Мастлик бирла беҳижобона,
Бошлайин турфа дилкаш афсона.

Ки неча умрлар эди мани маҳзун,
Бир паризодга эдим мажнун.

На паризодиким, фаришта эди,
Ҳилқати нур ила саришта эди.

Қомати ҳусн боғи шамшоди,
Балки фирдавс сарв озоди.

Лаби шаҳдини кўргач оби ҳаёт,
Эл кўзидин ёшурди они уёт.

Сочининг сунбули эрди ҳайрони,
Туну кун тийрау паришони.

Талъати бандаси маҳи тобон,
Бандалик доғидур юзида нишон.

Кўзининг нозири чу наргис ўлуб,
Ҳайрат ичра мудом беҳис ўлуб.

Зулфи ҳар ториға тушуб юз тоб,
Эрди юз жонға ҳар бири қуллоб.

Қабоқиға кўнгул бериб бодом,
Юз кўз ила боқар эди ноком.

Сўзи қилгонда гавҳар афшонлиғ,
Еткурур эрди дурға ҳайронлиғ.

Тишининг хижлатин чекиб инжу,
Бошидин то аёқ бўлур эди сув.

Олма кўрган чоғи занахдонин,
Тўкмиш аъзосиға кўзи қонин.

Очса гар ногаҳон биноғўшин,
Даҳр элининг олур эди хушин.

Ноз бирла хиром қилгон чоғ,
Тура олмас эди ерида тоғ.

Кўргузур чоғда ғамза бирла адо,
Тушар эрди жаҳон аро ғавго.

Иўқ эди даҳр аро назири онинг,
Кўрган ўлғой эди асири онинг.

Бу сифатлиғ нигори зебодин,
Дилбару, дилкашу, дилородин.

Неча муддат эди сипехри дани,
Зулм айлаб ойирмиш эрди мани.

Ман бўлуб мубталойи ҳижрони,
Топа олмай талаб қилиб они.

Туну кун йиғлабон фироқида,
Чекибон оҳ иштиёқида.

Қон кўзимдин мудом оқар эрди,
Оҳим афложни ёқар эрди.

Угулуб бошим узра дарду ғам,
Қасди жоним қилур эди ҳар дам.

Ҳар замон ҳушдин кетар эрдим,
Ҳар нафас ўлгали етар эрдим.

Етиб эрдим ўлук киби бир тун,
Тушубон бошима қоронғу кун.

Ўздин эрмас эдим дами огоҳ,
Ул кеча ушбу ҳол аро ногоҳ.

Айланиб чарх даври комимға,
Келди хуршид тийра шомимға.

Яъни ул дилрабойи дилдорим
Марҳамат хўю меҳрибон ёрим.

Тутубон лутф ила тариқи вафо,
Келди бошим уза қуёш осо.

Тийра кулбамға иур еткурди,
Лутф ила ёнбошимда ўлтурди.

Кўрдиким, ётмишам ўлук янглиғ,
Ушбу ҳолимға бўлди кўб танглиғ.

Лутфи илги била кўтарди бошим,
Оразим устидии супурди ёшим.

Кўз очиб чун оинг юзин кўрдим,
Қолтираб ўтрисида ўлтурдим.

Ичибон васли жомидин шарбат,
Етгач аъзоу ҳушима қувват.

Ҳолима айлабон тараҳҳумлар,
Лутф ила кўргузуб табассумлар.

Деди: Эй ошиқи талабкорим,
Ҳажр шомиди хастау зорим.

Мансизин кечти не сифат ҳолинг,
Ўтти не навъ моҳ ила солинг?

Не балоларни бошинга ҳижрон
Ғами келтурган эрса, айла баёи,

Маи чу ондин бу навъ сўз эшитиб,
Келибон гоҳ ўзумга, гоҳ кетиб.

Мунграйиб ўтрисида қон йиғлаб,
Чекибон оҳ ила фиғон, йиғлаб.

Дедим: Эй маҳваш, иесни сўрғунг,
Ҳолим ушбудурур, ўзинг кўрғунг.

Тиласам айламак борин иълум,
Ўтубон умр топмағай итмом.

Лек чунким сан этдинг истифсор.
Мужмалан ҳолим эткомаи изҳор.

Марҳамат кўргузуб эшит они,
Маи дейни хилват ичра пинҳони.

Қоматнингдин дамики айрилдим,
Ғам юкидин қадимни ё қилдим.

Оразинг фурқатида тортиб оҳ,
Тийра қилдим узорим меҳру моҳ.

Истабон кўзларинг бўлуб гирён.
Қолмади оқмағон кўзимдин қон.

Даҳанингни хаёл этуб ҳар дам,
Етдим усру ёвуқ бўлурга адам.

Зулфи мушкининг орзуси аро,
Бўлди ёғду жаҳон бошимга қаро.

Айлабон дам-бадам белингни хаёл,
Кўздин ўлдум ниҳон хаёл мисол.

Симдек пайкарингдин оғушим,
То жудо бўлди, қолмади ҳушим.

Кирпикинг фурқати уруб наштар,
Тешти куйган бағирин сартосар.

Хату холинг фироқида туну кун
Чекти нолам ўти фалакқа тутун.

Жон физо сўзларингни айлаб ёд,
Жонга ҳар лаҳза айладим бедод.

Янги ойдек қошнинг чу ёд этдим,
Гоҳ келдим ўзимга, гоҳ кетдим.

Чекдим алқисса меҳнати ҳижрон,
Ул сифат бешумору бепоён.

Ки сени кўрмасам эди бу дам,
Бўлур эрдим қачон муқими адам.

Шукрим, бу дам изиди маннон,
Берди васлинг била янгидин жон.

Эшитиб сўзларимни ул дилбар,
Қайси дилбарки, рашки шамсу қамар.

Билди содиқлигимни ишқи аро,
Покбоз эрконимни сартопо.

Узини айлабон манга таслим,
Очибон соидин нечукким сим.

Тутуб илгимни бир қўли била чуст,
Ҳалқа айлаб бирини бўйнума руст.

Қошини суртубон қаноғимға,
Оғзини еткуруб қулоқимға.

Деди: Эй хоксори маҳзуним,
Ишқ водиси ичра мажнуним.

Шод тутғил ўзинг, ғам емағил,
Унут ўтканни эмди, сўз демағил.

Ки ман эмди жафони тарк тутуб,
Расми меҳру вафони барқ тутуб.

Санго дойим жалис бўлмоқ учун,
Кеча-кундуз анис бўлмоқ учун.

Келмишам хилватинг аро ёлғуз,
Мани еткурди ҳақ санго ёлғуз.

Ҳарна коминг эса, раво қилурам,
То абад меҳр ила вафо қилурам.

Сандин айрилмоғум дами ҳаргиз,
Санго кўрмон раво ғами ҳаргиз.

Васлим эт дардинга даво эмди,
Коминг эт не эса раво эмди...

Огаҳий, мунча сўз баён этдинг,
Қисса булжажаб аён этдинг.

Тушму эркан ваё хаёлингму,
Йўқса бир беҳуда мақолингму.

Даст бу ком кимсага бермас,
Гар санго берса даст, тонг эрмас.

Кишиким бўлса ишқ аро содиқ,
Анго маъшуқ бўлгуси ошиқ.

ФОРСЧА ҒАЗАЛЛАРДАН¹

Даво дардимга келди бир боқиб наргиси шаҳлоинг,
Ҳаёти жовидонимдин адоён лаъли гўёинг,

Агар десанг манга ногаҳ, сен эй, бир бенавойим деб,
Манга ул икки олам ичра бир давлат эрур жойинг.

Мақон қурмасман асло қасри жаннат гулшани ичра,
Агар жойим эса бир дил суҳбати фирдавс осойинг.

Олурда етти иқлим мулки чун ҳукмимга тобеъдур,
Даме боқиб қиё кўз бирла етса менга имойинг,

Манга ҳушроқ ўлур ул шоқи оламдан агар сўрсанг
Ки ҳолниг не дея гам кунжида жунбушда танҳойинг.

Тошарман сарфарозлик ҳам кўрурман кўкда ул тахтин,
Агар бахш этса менга сурма гардини кафи пойинг.

На ганжи олам эҳсони, манга ҳушроқ агар билсанг,
Қилиб сен бир табассум икки лаъли гавҳароройинг.

Бошим осмонга етгай, эй нари, ногоҳ агар дерсан —
Ким, эй шайдоён мажнуним, манам мажнуни шайдойинг

Ижобат Огаҳийнинг бу дуоси бирла пайванддур,
Умидим улки бўлгай охиратда яхши дунёинг.

1) Олимжон Вўриев таржимаси

Яна лаъли ширининг сўз билан дурафшон қил,
Шакар қимматин синдир нархи гавҳар арзон қил.

Ҳар нафас қилиб зоҳир жонфизо табассумлар,
Мавжи чашмайн кавсар лаълдин намоён қил.

То чаман аро бўлсин банда сарви озода,
Сарви нози зебойинг ҳар тараф хиромон қил.

Сенсизин менинг айшим тийра чун зимистондир,
Келибон баҳор янглиғ мисли боғи ризвон қил.

Ҳуси маснади узра шоҳи соҳиб эҳсонсан,
Ошиқи фақирингга нақди бўса эҳсон қил.

Ҳотамий лаби лаълинг лутф қил қўлимга бер,
Орауин давлатга то абад Сулаймон қил.

Тобакай қатли ошиқ тортасан камонин ноз,
Кўнглимин имо бирла шод айла, қурбон қил.

Комин зоҳиди гофил, парҳездан ўлмас ҳосил,
Соқий бир қадаҳ бирла ўзидин пушаймон қил.

Юзларинг шамъин ёқсин бу тун шароб оташи,
Кўргузиб жамолингни мажлисим чароғон қил.

Дашту чўл аро ўйнаб бениқобу мастона,
Базм аҳлини буткул мавҳу лолу ҳайрон қил.

Огаҳий эмиш ғамгин кексаю зифликдан,
Лаъли лабинг шарбатни унга икки чандон қил.

* * *

Эй дил, чархи комдан таманио қилма абас,
Ташна лабидин сув тақозо қилма абас.

Гар оқил эрсанг очлик дардига бер чидам,
Сайри ҳавас неъматини дуйё қилма абас,

Рангу ҳиду ҳусну вафо йўқдирки унда бас,
Бу боғ гулларини тамошо қилма абас.

Мурғу ҳавойи қудс ила олам харобадир,
Ондин чуғздек маскану маъво қилма абас.

Бошингга тож орзуси ғайри азоб эмас,
Бош оғриғини ўзинг учун найдо қилма абас.

Қил илтижо жумла карам ақлидин орзу,
Аmmoки ҳар хасисдин тавалло қилма абас.

Фақир сирини вайроиа дилда жим хазинадир,
Бу ганж бирла ҳеч кима шифо қилма абас.

Зоҳид, сен кимсану, май жомини бирла ишқ ким,
Дайрга келиб ўзингни расво қилма абас.

Узлат кунжида, Огаҳий, доим муқим бўл,
Рағбати сайри боғи мусаффо қилма абас.

* * *

Азми сайри боғ қил, эй гулғуздор, келди баҳор,
Қилди юз файзу тароват, ошкор, келди баҳор.

Боғлара зийнат бағишлаб, даштларға берди файз,
То қилур офоқини жаннат шнор келди баҳор.

Зиндалик берди шаҳидлар хожида файзу сафо,
Мўъжиза айлаб Исони шармсор, келди баҳор.

Боққи дарё мавжлари узра булутлар қатраси,
Боғ, чамаи узра қилиб гавҳар нисор, келди баҳор.

Лолаю гуллар жомида ҳар тараф шабнам билан,
Қилди лиммо-лим шароби хушгубор, келди баҳор.

Ишратидан айрилиб махмур дили бўлгач ҳазон,
Баҳри дафъи ғуссаю ранжу хумор, келди баҳор.

Беҳуда ўтказма бу хуш лаҳзани огоҳ бўл,
Бундан олдин ҳам жаҳонда неча бор, келди баҳор.

Боғлама кўнгил бу ишратга даҳр гулзорида,
Ваҳшию кам фурсату безътибор, келди баҳор.

Сайр қилгил, Огаҳий, ҳамроҳ ўлиб боғу чамаи,
Вақти гул гашти гулистон, эй нигор, келди баҳор.

* * *

Эй, тилим олгай ўзига чун нигин номинг сенинг,
Бўлди дил ойинадори рўйи гулфоминг сенинг.

Қилгамен йўлингда бу тупроқ жисмимини ғубор,
То бўлур кунки ўпурман нақши иқдоминг сенинг.

Умрлар жон ичра бўлди чун олиб қаддинг алиф,
Айрилиқ фикру ҳаёли сарви андоминг сенинг.

То бўлур, ёрабки етгайман висолинг базмига,
Тобакай таскин бериб бу дилга пайғоминг сенинг.

Халқ дастурхонинги неъматларидан баҳравар,
Бир чумоли кўрмади охири ниъоминг сенинг.

Кимса маҳмур ўлмади эҳсони нашъингдин сени,
Жумлайи аҳли жаҳон масти майи жоминг сенинг.

Кўз ёшинг ёмғирини тўк, Огаҳий, шому саҳар,
Токи мурғи илтифоти бўлгуси роминг сенинг.

ЛУҒАТ

- Абр — булут
 Автод — таянчлар
 Авҳом — ваҳималар
 Алкан — тил тутилмоқ
 Амвол — буюмлар
 Амвот — мурдалар,
 ўликлар
 Ами — тинчлик
 Анис — дўст
 Ансаб — муносиб
 Асфар — кар
 Афвож — тўдалар
 Аъжаз — ожизроқ
 Аҳзар — яшил, кўк
 Ақтаб — бир гуруҳ
 Аҳмар — қизил
 Аҳқар — нафратланган,
 жирканч
 Базл — саҳийлик
 Бани — авлод
 Билқулл — бутунлай
 Висимл — бош олиш
 Бозу — адолатли
 Борон — ёмғир
 Бутроғ — пароканда
 Бугз — гина, кек
 Вожун — тесқари
 Вофир — мўл, кўп
- Ганж — қийматбаҳо
 нарсалар
 Гандум — такаббур
 Гузоф — сафсата, беҳуда
 Гису — кокил, соч.
 Гудоз — сўхта, куйган.
 Даввор — фалак, осмон.
 Дай — қиш фасли
 Дани — тубан
 Даъб — ўз олдидан
 ҳайдаш
 Дирам — танга
 Дият — хун пули
 Дурж — қиймат баҳо
 тошлар солинган
 сандиқ
 Дурпош — дур сочувчи
 Дуба — букук; эгилган
 Жабин — пешона
 Жалис — ҳамсуҳбат
 Жовидона — абадий
 Жонгудоз — азоб
 берувчи
 Журм — гуноҳ
 Жўъ — очлик, фақирлик
 Идбор — бахтсизлик
 Ийзо — уялтирмақ

Иксир — олтинга
айлантирмоқ
Илтизом — бурч
Илҳот — тўғри йўлдан
озмоқ
Имдод — мадад, кўмак.
Иибисот — шодлик,
хурсандлик
Инон — жилов
Истифсор — сўрмоқ,
суриштирмоқ
Истишҳод — гувоҳлик
талаб қилмоқ
Иттисол — пайванд,
бирикиш
Ифрот — ҳаддан
ташқари
Икдам — бир ишга
қадам қўйиш
Каж — эгри, қинғир
Кайвон — еттинчи фалак
Ковус Кай — улуғ
подшоҳ
Кож — тарсаки
Кофар — раҳмсиз
Лабрез — ширин лаб
Ладун — илоҳий илм
Ламья — ёруғлик
Лаҳу — ўйин
Лигом — юган, жабдуқ
Лоязол — сўнгсиз,
абადий
Мадфун — дафн
қилинган
Мазряь — экин жойи
Макнун — яширин
Малул — озорланган
Маннон — неъмат
берувчи
Мар — ўлчов
Масих — тирилтирмоқ
нстовчи
Матар — ёмғир томчиси

Мафҳуд — йўқолган
Махлут — аралашган
Маият — ёндошлар
Мақрун — қўшилмоқ
Мағмунлиғ — ғамли
Маҳбас — зиндон
Маҳзи — соф, тоза
Маҳзур — қўрқинчли
Минқор — қушлар
тумшуғи
Мисиллик — монандлик
Миҳан — заҳматлар
Мовфур — кўп миқдор
Мору мўр — нлону
чумоли
Мубаддал —
алмаштирилган
Муддаий — рақиб
Мужалло — ярқираган
Муин — кўмакчи
Мукаддар — ғамли
кўнгул
Мукримат — улуғлик
Мукнат — бардамлик
Мумтазаж — аралашган
Мунқатъи — узилиш
Мунқод — итоат этувчи
Мусоҳиб — ҳамсуҳбат
Муставли — ғолиб,
қўлга олувчи
Муфарраҳ — кўнгул
очувчи
Муъод — одат бўлиб
қолган
Новак — ўқ, киприк
Нофиъ — фойда
келтирувчи
Нун — араб
алифбосидаги «н»
ҳарфи
Огин — нақшли, гулдор
Ом — омма
Пайк — чопар, элчи

Раббиҳўм — худойим
Рабт — боғланиш
Раёҳин — исли
Ўсимликлар
Рахш — чипор от
Риё — қилган ишни
чиппака чиқармоқ
Рев — макр, ҳийла
Рубъи — ер юзининг
обод қисми
Руммон — анор
Рунуд — нозик табиат
Руст — мустаҳкам
Сам — заҳар
Саъй — тез ҳаракат
Сақрҳум — сув пурковчи
Сақф — гумбаз
Сигол — хулқ хусумат
Солик — йўловчи
Сулух — муомала
Сурук — тўда, гала
Таваҳҳум — ваҳима
қилмоқ
Тавр — одат, қилиқ
Танаъум — нозу неъмат
билан боқиш
Тафаръун — улуғланиш
Тахмир — аралаштириш
Тааззум — катта
Таъвиз — тумор
Таънизон — таъна
сўзидан
Таҳаррук — ҳаракат
қилмоқ
Таҳассур — ҳасратланиш
Таҳашшум —
ғазабланиш
Таҳтассаро — ер ости
Туз — дала
Турра — кокил, зулф
Ужб — такаббурлик
Умда — асос, дастак
Унс — яқинлик, дўстлик

Уқбо — ақлнинг жаъми
Фавқи тавр — усти бош
Фано — йўқлик
Фараҳфаржом —
севинчли тугаш
Фиган — нола қилувчи
Фирдавс — боғ
Фош — ошкор қилмоқ
Фақру фоқа —
муҳтожлик
Хави — тер
Хаданг — ўқ, камон ўқи
Хайма — чодир
Хасосат — хассос
сўзидан
Хизрваш — ҳаётбахш
Хиссат — хасислик
Хўтан — оқ юзли,
чиройли
Хуққа — қутича
Чобук — шўх, тез
Чурконмоқ — қорайиб
кетмоқ
Шашпар — тўқмоқ
Шаҳна — ҳоким
Шаҳпар — узун патлар
Шигарф — улуг,
чиройли
Шиоъ — нур, ёруғлик
Шиям — одат қилмоқ
Шомит — масхараловчи,
кулувчи
Шўриш — жанжал,
ғавго
Юмн — хосият
Якрон — тўриқ от
Ялдо — қишнинг энг
узу ва қоронғу кечаси
Яъс — қайғу,
умидсизлик
Қаллош — саёқ,
Қорун — бениҳоят
бойликка эга бўлган

кишининг исми

Қўҳан — баланд тоғ
Ғабро — чанг, тупроқ
Ғалтон — юмалоқ
Ғарра — порлоқ
Ғилмон — хизматкор
Ғанж — ноз

Ҳажл — чимилдиқ,

гўшанга
Ҳаззи — ҳаловат, баҳра
Ҳижоб — уялиш,
ийманиш
Ҳомун — дала, қир,
саҳро

РАСМЛАРГА ИЗОҲЛАР

1. Муқовада: шоир лирикаси учун ишланган расм.
2. Фронтисписда: Огаҳий портрети.
Огаҳий ғазалларига ишланган расмлар:
3. «Чу ўн саккизга етти ёшинг, ол бурқаъ жамолингдин —
Ки, ўн саккиз минг олам ўн саккиз ёшингдин айлансун».
4. «Келдилар карам айлаб кулбам ичра жононлар,
Ҳар бириси жонимдин ҳам азиз меҳмонлар».
«Расмларни Темур Саъдуллаев ишлаган.
- 5-6. «Таъвиз ул — ошиқин» девонидан айрим саҳифалар
- 7-8. Шоир ватани.

МУНДАРИЖА

Муҳаммад Ризо Огаҳий (<i>Ф. Ғанихўжаев</i>)	3
Ғазаллар	7
Мустазодлар	67
Мураббаълар	70
Мухаммаслар	74
Мусаддаслар	88
Таржиъбанд	92
Рубойлар	95
Туюқлар	99
Маснавийлар	100
Форсча ғазаллардан (<i>О. Бўриев таржимаси</i>)	116
Луғат	121

На узбекском языке

ОГАХИ

Избранное

Издательство ЦК Компартии Узбекистана
Ташкент — 1983.

Нашриёт редактори Т. Абдуллаев
Техредактор Г. Ломиворотова
Корректор З. Солидова

Теришга берилди 06.01.83. Босишга рухсат этилди 11.07.83. Формати
70×90¹/₃₂ Қоғоз № 1. Гарнитура школьная. Офсет босма. Шартли босма
листи 4,6Р + 7 вкл. Нашриёт ҳисоб листи 4,36. Тиражи 90000. Заказ 193.
Баҳоси силлиқ ялтироқ қоғозда босилгани 75 тийин.
№ 1-қоғозда босилгани 65 тийин.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг
Меҳнат Қизил Вайроқ ордени босмаҳонаси.
Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

Огаҳий.

Шеърятидан (Тузувчи ва кириш сўзи Ф. Ғанихўжаев;
Редкол.: Абдурахмонов Ф. А. ва бошқ).—Т. Изд. ЦК КП
Ўзбекистана, 1983.—128б.+7 вкл. (Шарқ классиклари
меросидан).

Сарл. олдида: Ўзбекистон ССР ФА Ҳ. С. Сулаймонов
номидаги қўлёзмалар ин-ти.

Огахи. Избранное.